

Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Γραμματεία.

Ἰπποκράτους τὸ περὶ αἵρων, ὑδάτων, τόπων, δεύτερον ἐκδοθὲν μετὰ τῆς Γαλλικῆς μεταφράσεως· ἡ προστεθὴ ἐκ τοῦ αὐτοῦ Ἰπποκράτους κατ' ὁ Νόμος, μετὰ τῆς Γαλλικῆς μεταφράσεως· καὶ τὸ τοῦ Γαλινοῦ, ὅτι ἄριστος ἰατρός, καὶ φιλόσοφος. Φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῶν ὁμογενῶν Χίων. Ἐν Παρισίοις, 1816. Σελ. 151.

Οἱ Ἕλληνες μόνοι κατ' ἐξοχὴν εἶχον τὸ ἀξιοθαύμαστον θεῖον δῶρον τὸ νὰ ἐκπλήξωσι διὰ τῆς τῶν φάτων ὑπεροχῆς εἰς πᾶν εἶδος παιδείας ὅλην τὴν μεταγενεστέρα τῶν σοφῶν ὁμήγουριν. Τὰ ἀρχέτυπα ἀριστουργήματα τῶν ὑψηλῶν ἐκείνων νόων, ἀφοῦ ἐξόλισαν τὰ τότε ἔθνη καὶ ἐφώτισαν τὰ μεταγενέστερα, ἔμειναν ἀκόμη μέχρι τῆς σήμερον τὰ καλῆτερα καὶ δυσμύμητα. Οἱ Ὀμηροί, Σάλων, Ἡρόδοτος, Σωκράτης κ. λ., εἶναι τὰ τελειότερα πρωτότυπα τῆς Ποιητικῆς, Νομικῆς, Ἱστορίας, καὶ Ἠθικῆς Φιλοσοφίας. Τὰ γνήσια συγγράμματα τοῦ Ἰπποκράτους ἐνομίσθησαν πάντοτε καὶ γομίζονται ὡς σερεῶ βάσις καὶ θεμέλιον τῆς Ἰατρικῆς. Τὸ περὶ αἵρων, ὑδάτων, καὶ τόπων εἰλκυσεν ἐξαιρέτως τὸν θαυμασμὸν ὅλων τῶν σοφῶν ἀνδρῶν. Χειραγωγούμενος μόνον καὶ μόνον ἀπὸ τὴν εὐφυΐαν τοῦ νοός του, ἐπιχειρήσθῃ ὁ Ἰπποκράτης νὰ λύσῃ τὸ δυσκολώτερον καὶ περιεργώτερον τῶν προβλημάτων. Ἐπιθυμοῦσαν οἱ τότε σοφοὶ νὰ μάθωσι „πόθεν πιγάζει ἡ διαφορὰ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες μ' ὅλον ὅτι τοῦ αὐτοῦ γένους, διαφέρουν ὁμῶς ἀναμεταξύ των βαθμῶν, ὥς ἂν τις κινῶν ἀφ' ὁποιονδήποτε μέρος τῆς γῆνης σφαῖρας περιέλθῃ ὅλον τὸν κύκλον κατὰ μήκος καὶ πλάτος, μέχρις ὅτου ἐπανέλθῃ ὅθεν ἐκίνησε, θέλει ἀνταμώσει εἰς διάφορα μέρη τῆς σφαῖρας κατὰ τὸ μάλλον

ρὰ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν, ὅταν, περικυκλωμένος ἀπὸ ἐχθροῦς τῆς ἀρετῆς καὶ τῶν ἀνθρώπων, τολμᾷ νὰ ἀγαπᾷ τὴν ἀρετὴν καὶ τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν καταφρονῇ καὶ τὸν προσδοκώμενον ἀπὸ τοὺς ἀπατεῶνας πόλεμον, καὶ τὴν ἀχαρισίαν ἢ τὴν ἀδιαφορίαν, τῶν ὁποίων σπουδάζει νὰ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν ἀπάτην, τοιοῦτου ἀνδρὸς τίς ἔπαινος, τίς ἐπαινέτης, ἐμπορεῖ νὰ εὐρεθῇ ἄξιος;

„Ὅτι ἡ φανέρωσις τῆς τέχνης ἐτάραξε πολὺ ὅλων τῶν Ἀσκληπιείων τοὺς ἱερούς, δὲν εἶναι ἀμφισβόλια· ὅτι ἤθελαν βλάψειν, ἂν ἐδύναντο, τὸν φανερωτὴν αὐτῆς, οὐδὲ τοῦτο δέχεται ἀμφισβόλια. Τοὺς κωμωδοὺς ἐκαταφρόνου ὡς βωμολόχους· οὐδὲ τοὺς φιλοσόφους ἔπρεπε νὰ φοβῶνται πολὺ, ἐνόσω οἱ φιλόσοφοι ἀρκαῶντο νὰ τοὺς κρίνωσι, χωρὶς νὰ ἐπιχειρῶσι νὰ ἱατρεύωσι μὲ φυσικὰ βοηθήματα, ὅσους αὐτοὶ ἐκαυχῶντο νὰ θεραπεύσωσι μὲ θαυματουργίας. Ἐπειτα καὶ αὕτη τῶν φιλοσόφων ἡ κρίσις ἐγένετο πάντοτε μὲ συζολὴν μεταξὺ μαθητῶν ἢ φίλων· καὶ ἂν ἐτόλμα τις νὰ ὑψώσῃ τὴν φωνήν, οἱ πλάνοι εἶχον πῶς νὰ τοῦ κόψωσι τὴν φωνήν, συγκαταριθμοῦντες αὐτὸν μὲ τοὺς ἀθέους. Ἀλλ' ὅταν ὁ φιλόσοφος ἦναι τρόπον τινα καὶ λειποτάκτης τοῦ κρατοπέδου τῶν πλάνων, ὅταν ἱατρεύῃ καὶ αὐτὸς ἔξω τῶν Ἀσκληπιείων, καὶ ἀσφαλέστερα παρὰ τοὺς ἱατρούοντας εἰς αὐτὰ· ὅταν κηρύττῃ φανερά, ὅτι οἱ γόνιτες ἀποδίδουσιν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ αὐτὰς τὰς ἀπὸ τὴν ἀνόητον κατάχρησιν τῶν ἡδονῶν γεννωμένας ἀρρώστιας, καὶ ἐπαγγέλλονται νὰ τὰς ἱατρεύωσι μὲ θεῖα μέσα, ὅχι δι' ἄλλο, πλὴν νὰ δοξασθῶσιν, ἂν ὁ ἀρρώστος ἀναλάβῃ τὴν ὑγείαν, νὰ ἔχωσι τί ν' ἀπολογηθῶσιν, ἂν τὸν στείλωσιν εἰς τοὺς πλειοτέρους, ὅτι ἡ τὴν ὁποίαν ὑποκρίνονται εὐσέβειαν εἰς τοὺς θεοὺς, εἶναι καθαρά ἀσεβεία καὶ ἀθεΐα, ἐπεὶδὴ χωρὶς ἐντροπῆν, ἢ φόβον θεοῦ, ἀπέδιδαν εἰς τὸν θεὸν τὰς εἰς τὸ σκότος πλεοκείμενας μηχανάστων· εἰς τοιοῦτον φοβερὸν ἐχθρὸν, ὠπλισμένον μὲ ὅπλα λογικῆς, ποῖον ὄπλον ἔχει νὰ ἀντιτάλῃ ἢ ἀπάτῃ; Ἄλλο δὲν μένει εἰς αὐτὴν παρὰ λιθοβολία, ξίφος, κώνειον, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀνόμου μάχης ἄνομα μέσα“.

Ὅλον τοῦτο τὸ ἀξιολογὸν κόμμα εἶναι τῆς νέας Ἑλληνικῆς εὐγλωττίας κάλλιστον ὑπόδειγμα. Τὰ ὅσα λέγει ὁ συγγραφεὺς, ἢμποροῦν προσφύεσθαι νὰ προσαρμοσθῶσιν καὶ εἰς

τὸν ἄνομον τῶν Σχολαστικῶν πόλεμον κατὰ τοῦ σοφοῦ καὶ ἐναρέτου τούτου ἀνδρός. . . . . τοιαύτη εἶναι ἡ εἰμαρμένη ὅλων τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ! ! !

Ἐξ αὐτοῦ τοῦ μίσους κατὰ τοῦ Ἰππ. τῶν ἱερέων τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐγεννήθη ἡ συκοφαντία, ὅτι πυρπολήσας τὸν ναὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἠναγκάσθη ὁ Ἰππ. νὰ φύγῃ τὴν πατρίδα του Κῶ. Ταύτην τὴν ἄτοπον κατηγορίαν ἐξετάζει προλέγων. καὶ ἐν μὲ λανθάνει, ὅτι εἶναι τινες (πολλὰ ὀλίγοι, ἀλλ' εἶναι ὁμως) ἄνδρες ὑπὲρ τῶν ὁποίων ν' ἀπολογηταί τις λογίζεται τὸ ἴσον καὶ νὰ τοὺς ὑδρίζῃ καὶ τοῦ ὀλίγου τούτου ἀριθμοῦ εἶναι ὁ Ἰππ. Καθὼς ἐξεναντίας εὐρίσκονται πολλοὶ, τοὺς ὁποίους ὅταν ἀκούῃ τις κατηγορουμένους μικρὸν ἢ μέγα τίποτε, ἐμπορεῖ, χωρὶς ἀπάτης κίνδυνον, νὰ φωνάξῃ μὲ τὸν κωμικόν.

Τούτου πάνυ τούργον, οὗτος ὁ τρόπος πανταχοῦ. “ Ἀποδεικνύει αὐτὴν τὴν περὶ τῆς πυρπολήσεως συκοφαντίαν τρόπον τινὰ δικανικῶς δι' ὅλου ψευδὴν ἀπὸ Σελ. κβ' — μ. Ὅθεν ἐπιστρέφων πρὸς τοὺς ἀναγνώσας ἐξακολουθεῖ. „ Εἶμαι βέβαιος, ὁμογενεῖς σπουδαςαὶ τῆς Ἰατρικῆς, διὰ τοὺς ὁποίους ἔκαμα τὴν μακρὰν ταύτην διήγησιν, ὅτι κάνεις ἀπὸ σᾶς δὲν θέλει ὑποφέρειν νὰ καταπέσῃ εἰς τὴν τάξιν τῶν γοιῶτων ἱατρῶν ὅτι κάνεις ἀπὸ σᾶς δὲν σπουδάζει τὴν τέχνην, οὔτε μὲ σκοπὸν νὰ γένῃ θαυματουργός, οὔτε μ' ἐλπίδα ὅπως νὰ πλουτισθῇ ἀπ' αὐτῇ. Δὲν ἀμφισβῆλω, ὅτι πολλοὶ, ὡς ὁμογενεῖς τοῦ Ἰπποκράτους, φιλοτιμείσθε νὰ ὑψωθῆτε, ὡς ἐκεῖνος, εἰς τὸν ἔντιμον βαθμὸν τῆς τέχνης. Ἀλλ' ἴσως ἡ νεότης δὲν σᾶς ἔδωκεν ἀκόμη καιρὸν νὰ συλλογισθῆτε πρὶν ἀρχίσετε τὴν σπουδὴν αὐτῆς, ἢ καὶ σπουδάζοντες ἔτι, εἰς ποῖον ἐπικίνδυνον ἀγῶνα ἐκδύθητε. Ο' κίνδυνος εἶναι, φίλοι νέοι, ἢ νὰ κατασβῆτε ἄνδρες ἰσόθεοι, ἢ ἀνδράρια, καὶ αὐτῶν τῶν προφανῶς καταπατούντων τοὺς νόμους ἐξωλέεσθαι.”

„ Ἐως πρὸ ὀλίγου, εἰς τὴν ταλαίπωρον ἡμῶν πατρίδα, καθὼς ἐβασίλευαν οἱ σχολαστικοὶ μὲ τὰ καλὰ γραμματικά, καὶ τὰ καλῆτερά των φιλοσοφικά, οὕτως ἡ ὑγεία καὶ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων ἦσαν εἰς τὰς χεῖρας ἢ παντάπασιν ἀνιάτρων ἱατρῶν, ἢ τῶν ὁποίων ἡ σοφία, ἂν καὶ εἰς τὴν φωτισμένην Εὐρώπην ἀποκτηθεῖσα, ἦτον ἀληθῶς σχολαστική. Οἱ πλείότεροι ἐδιδάσκοντο τὴν μακρὰν ταύτην τέχνην, ὅχι μόνον εἰς πᾶσι μικρὸν καιροῦ διάστημα, καὶ εἰς τόπους τῆς Εὐρώπης,

ὅπου δὲν εἶχεν ἀκόμη προχωρήσειν ἢ οὕτως Ἱπποκρατικὴ Ἱατρικὴ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐδιδάσκοντο χωρὶς προπαιδεῖαν, ἡγουν χωρὶς ὅσα ἐξανάγκης πρέπει νὰ γνωρίζῃ, πρὶν τις διδαχθῇ τὴν Ἱατρικὴν, καὶ χωρὶς τὴν μιτῆσα τῶν χρησῶν ἡθῶν ἐλευθερίαν ἀνατροφῆν. Εἰς ἓνα λόγον, οἱ ἱατροί μας ἐμάνθαναν τὴν Ἱατρικὴν, ὡς ἤθελαν μάθειν καὶ ἄλλοτι τέχνης εἶδος, διὰ τὸ ἐλπίζονμεν ἀπ' αὐτὴν κέρδος, τοῦτο μόνον διαφέροντες ἀπὸ τοὺς βαναύσους τεχνίτας, ὅτι ὠνημάζοντο Ἐξοχώτατοι.

„Ἀλλὰ σήμερον ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος (ἐμποροῦμεν νὰ τὸ καυχιθῶμεν χωρὶς ἀλαζουεῖαν) δὲν εἶναι πλέον ὅποια ἦτον εἰς τῶν δυσυχῶν μας πατέρων τοὺς χρόνους κ. τ. λ.“

Παρασαινεῖ ἐπεὶ τὸ δύσκολον ἐπάγγελμα τοῦ ἱατροῦ, καὶ ὅσους κόπους, φροντίδας, καὶ ἀηδίας πρέπει νὰ ὑποφέρῃ, ὅσις θέλει νὰ κατασταθῇ θερμότητος τῆς τέχνης ἐραστῆς διὰ μόνον τὴν ἀγάπην τῶν ἀνθρώπων „Ἦν γὰρ παρῇ φιλανθρωπία, πάρεσι καὶ φιλοτεχνίῃ“ Ἱπ. Παραγελλ. §. 5. Ἐξακολουθεῖ νὰ δίδῃ ἄλλας πολλὰς Νεσορικὰς συμβουλὰς, αἱ ὁποῖαι πηγάζουν ἐκ καρδίας φλογισμένης ἀπὸ ἄκραν φιλογένειαν.

Εἰς τὸ τέλος τῶν προλεγομένων, εἰς μίαν ὑποσημείωσιν, μεταφέρων τὸν λόγον ἀπὸ τοὺς σπουδαστὰς τῆς Ἱατρικῆς νέους πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς, Προεσῶτας, Δημογέροντας ἢ καὶ Ἀρχοντας, λέγει „Ἐως τῶρα ἡ ὑγεία καὶ ζωὴ μας ἦτο δομένη πραγματεία εἰς τοὺς κατήλους ἱατροὺς διὰ τὴν κοινὴν ἀπαιδευσίαν τοῦ γένους. Ἦθελετε φρίξειν, ἂν ἡξεύρετε ποῖα καὶ πόσα κακὰ συμβαίνουν ἐξ αἰτίας τοιούτων ἱατρῶν“ ἐκ τῶν πολλῶν ὁμως ἀπαριθμῇ ὀλίγατινα, συμβουλευσὺν αὐτοὺς νὰ μιμηθῶσι καὶ εἰς τὰ περὶ Ἱατρικῆς, ὡς ἤρχισαν εἰς ἄλλας τινὰς ἐπιστήμας, τὰ φωτισμένα ἔθνη, καὶ διδάσκων τίνι τρόπῳ δύνανται νὰ ἐξαλείψωσι ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα τοὺς Ἱατροκατήλους. Μετὰ ταῦτα ἐξακολουθεῖ „Ἐως ἐδῶ τὰ περὶ ἱατρῶν, τὰ ὅποια ἐτόλμησα νὰ φανερώσω, διὰ τὸν φόβον μήτινες ἀπὸ σᾶς δὲν τὰ ἐσυλλογίσθητε ποτέ. Ἀπὸ τοῦ νῦν, εἰάν ἀμελήτητε τὴν διόρθωσιν αὐτῶν (τῶν δεινῶν), ὅ,τι κακὸν συμβῇ εἰς τὸ ἔξῃς ἀπὸ τὴν ἀμέλειαν, ἔνοχοι τοῦ κακοῦ δικαίως θέλετε λογίζεσθαι σεῖς. Πανιερώτατοι Ἀρχιερεῖς, ἐντιμώτατοι Προεσῶτες, Δημογέροντες ἢ καὶ Ἀρχοντες, ὁ λαὸς σᾶς τιμᾷ μὲ τοιαῦτα ἐπίθετα, διότι τὸ ἐπάγγελμά σας εἶναι ἡ φροντίς τῆς σωτηρίας τοῦ λαοῦ. Τοῦ Ἱερατικοῦ τὸ ἔργον δὲν

περιορίζεται εἰς τὸν ναὸν, οὐδὲ εἶναι ὀλιγώτερα τὰ χρεῖαν ἔχοντα διορθώσεως ἔξω τοῦ ναοῦ παρὰ τὰ ἔσω. Οἱ Προεσβίτης δὲν ὠνομάσθησαν οὕτως, διὰ νὰ ζέκωσιν ὡς λίθινοι σύλαιοι πρὸ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ νὰ προσατεύωσι τὸν λαόν, προμθεύοντες ὅσα εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὴν εὐδαίμονιάν του, καὶ ἀπομακρύνοντες, ὅσα δύνανται νὰ τὸν βλάψωσιν. Οἱ Δημογέροντες, ἀπ' αὐτὸ τῆς γεροντίας τὸ ἐντιμον ὄνομα διδάσκονται, ὅτι χρεωσοῦν νὰ φροντίζωσιν, ὡς πατέρες τέκνων, τοῦ δήμου τὴν σωτηρίαν. Περὶ τῶν κατὰ πόλεις ὀνομαζομένων Ἀρχόντων, ἀπορῶ τί νὰ εἶπω. Ἄν λαμβάνωσι τὸ ὄνομα ὡς εἰς τοὺς Πλουσίους χρεωσούμενον, πλανῶνται· ὅστις δὲν ἔχει εἰς τὴν ἐξουσίαν του ἀρχομένους, Ἀρχων δὲν εἶναι, καὶ ἂν ἔχη τοῦ Κροίσου τὸν πλοῦτον. Ἐμείνε νὰ τὸ νοήσωσιν ὡς συνώνυμον τοῦ Ἀρίστων· καὶ τοιαύτην ἔπρεπε νὰ ἔχη σημασίαν ἢ λέξις εἰς ἡμᾶς. Ὅσοι ἔχουν ἤδη καὶ φρονήματα εὐγενέστερα παρὰ τοὺς ἄλλους, ὅσοι καὶ αὐτοὶ φωτίζονται, καὶ τὸν λαὸν νὰ φωτισθῇ προνοοῦσιν, ὁποίας τάξεως, ἢ ἐπαγγέλματος καὶ ἂν ᾖναι, εἰς ἐκείνους μόνους πρέπει νὰ ὀνομάζωνται Ἀρχόντες.

Δὲν σοχάζομαι νὰ εὐρεθῇ τις, ὅστις ἤθελε νομίσει περιττὴν τὴν ἐπανάληψιν ὅλων αὐτῶν τῶν μακρῶν περικοπῶν. Αἱ νοθεσίαι τούτου τοῦ σοφοῦ καὶ δευτέρου Νέσφορος ἐνθουσιασμένου ἀπὸ τὸν θεῖον τοῦ πατριωτισμοῦ εὐθουσιασμόν, πρέπει ὅχι μόνον νὰ ἐπαναλαμβάνωνται συνεχῶς, ἀλλ', εἰ δυνατόν, καὶ νὰ ἐγχαραχθῶσιν εἰς ὅλους τοὺς σύλους τῆς Ἑλλάδος τῶν πόλεων.

Εἰς τὸ τέλος τῆς παρούσης δευτέρας ἐκδόσεως ἐπρόσθεσεν ἓν τεμάχιον Ἰππ. ἐκ τῶν Παραγγελιῶν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐφαντάσθησαν οἱ ἐξηγηταί, ὅτι ὁ φιλανθρωπος οὗτος καὶ ἀφιλοχρήματος ἰατρός, ὅστις ἐκαταφρόνησε τὰς παχυτάτας χρηματικὰς ὑποσχέσεις τοῦ Βασιλέως τῶν Περτῶν, συμβουλεύει τοὺς συντεχνίτας αὐτοῦ νὰ συμφωνήσωσι πρότερον μὲ τοὺς ἀρρώστους περὶ τῆς πληρωμῆς. Τοῦτο τὸ τεμάχιον εἶναι γραμμένον εἰς δύο σελίδας, ἡ πρώτη τῶν ὁποίων περιέχει τὸ κείμενον ὡς εὐρίσκεται εἰς τὰς ἐκδόσεις, ἡ δὲ δευτέρα κατ' ἀντικρὺ περιέχει τὸ κείμενον ἄριστα καὶ εὐεπηδῶς διωρθωμένον, τὸ ὁποῖον φανερόναι ὅλον τὸ ἐναντίον, δηλαδὴ „Ἐπιμελεῖσθαι δὴ οὐ περὶ χάσιος μισθοῦ“ καὶ ὅχι

„ἐπιμελεῖσθαι δεῖ οὖν περὶ ζῴσιος μισθοῦ“, ὅπερ εἶναι προφανεσάτη ἀντίφασις τῶν προηγουμένων καὶ ἐπομένων. Κατ' αὐτὴν τὴν περίεασιν, λέγει ὁ σοφὸς Κοραῆς. „Δὲν εἶναι χρεῖα νὰ σᾶς εἶπω, ὅτι τῶν προγόνων ἡμῶν τὰ συγγράμματα αἰ πέλαιυσαν καὶ αὐτὰ τὴν κοινὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους δυστυχίαν. Ὅσα παντελῶς ἀφανίσθησαν εἶναι ἀσυγκρίτως πλείοτερα ἀπὸ τὰ σωθέντα· ἀλλὰ καὶ τὰ σωζόμενα ταῦτα, ὅλα χωρὶς ἐξαίρεσιν, ἐπειδὴ ἐπέρασαν ἀπὸ πολλῶν ἀντιγραφῶν ἀμαθῶν χεῖρας, γέμουσιν ἀπὸ ἀναριθμάτα σφάλματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐδιορθώθησαν πλείοτερα ἢ ὀλιγώτερα, κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐκδόσεων, κατὰ τὴν κρίσιν καὶ δύναμιν καθενὸς ἐκδότου. Ἀλλὰ τῶν Ἱπποκρατικῶν βιβλίων τὰ γραφικὰ σφάλματα εἶναι τόσον πολυάριθμα, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκδόσεων ἀκόμη τόσον μικρὸς, ὥστε πολλαὶ φράσεις τοῦ μεγάλου ἱατροῦ τούτου μένουσιν ἀκόμη ἀληθινὰ αἰνίγματα“. Διὰ ταῦτα πρέπει νὰ ἡναίτις πολλὰ προσεκτικὸς εἰς τὴν κρίσιν καὶ ἀνάγνωσιν τῶν Ἱπποκρατικῶν συγγραμμάτων, καὶ διότι πολλῶν ἄλλων συγγράμματα εὐρίσκονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἱπποκράτους (α).

Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως 1817. Αὐγούστου 22.

Ἰωάννης Ραζής, Ἱατρός.

(α) Σχολ. Ὅλοι οἱ Κριτικοὶ δέχονται ἐκ συμφώνου ὡς γνήσια Ἱππ. συγγράμματα 1. τοὺς Ἀφορισμοὺς, 2. Προγνωστικὸν βιβλίον, 3. Ἐπιδημιῶν βιβλ. α. καὶ γ. 4. Περὶ ἀέρων τόπων καὶ ὑδάτων (ἤθελεν εἶναι εὐχῆς ἄξιον, ἂν ὁ δεινὸς καὶ κριτικώτατος σοφὸς Κοραῆς ἤθελεν ἐκδώσει καὶ τὰ λοιπὰ προρρηθέντα γνήσια τοῦ Ἱππ. συγγράμματα, καθὼς τὸ περὶ ἀέρων, ὑδάτων καὶ τόπων. Ἡ Ἑλλάς καὶ μετ' αὐτῆς ὅλη ἡ σοφὴ Εὐρώπη θέλει εὐγνωμονήσει αἰωνίως διὰ τὴν γεννησομένην εὐεργεσίαν εἰς τὴν παλαιὰν φιλολογίαν καὶ κριτικὴν ἐπιστήμην). Ἀποβάλλουν δὲ ὡς μὴ γνήσια ἐκεῖνα τὰ συγγράμματα, τὰ ὅποια δὲν συμφωνοῦν καθόλου μὲ τὸν γνῶσιν τοῦ Ἱππ.: χαρακτῆρα, τόσον διὰ τὴν μέθοδον, ὅσον καὶ διὰ τῆς λεκτικῆς τὸ ὀρθόν· ταῦτα εἶναι 1. ὁ Ὀρκος, 2. Παραγγελαί. 3, Νόμος. 4. Περὶ Ἀρχαῆς Ἱατρικῆς. 5. Περὶ Ἰητροῦ. 6, Περὶ εὐσχημοσύνης. 7, Περὶ ἐγκατατομῆς ἐμβρύου. 8, Περὶ ἀνατομῆς. 9, Περὶ καρδιάς. 10, Περὶ ἀδένων. 11, Περὶ ὄφιος. 12, Περὶ φαρμάκων. 13, Περὶ φύσιος αὐθρώπου. 14, Περὶ Παρθενίων. 15, Ἐπιστολαί. Ὅλα ταῦτα τὰ βιβλία δὲν ἔπρεπε νὰ ἐκδοθῶσιν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἱππ., καὶ μ' ὅλον ὅτι ἐμπεριέχουν ἔνθεν καὶ κείθεν ὠφελίμους τινας γνῶ-

Ἐπιστολὴ πρὸς Μολιέριον, γραφεῖσα διὰ ξί-
χων Γαλλικῶν ὑπὸ Π. Φ. Μ. Οὐρσίνου, καὶ
ἰλευθέρως μεταφρασθεῖσα ὑπὸ Ἑλλη-
νόφρονος Σαλαμινίου.

Ἀκολουθία, ἡ μέρος τέταρτον.

Ὡς πρὶνταὶ βαθύνουσιν, καὶ παῖδες φιλοσόφων,
ἀπέλθου, ἐξετάσατε πᾶσαν ἀνθρώπων τάξιν.
ἴδετε πλῆθος μέγιστον κολάκων ἀναισχύτων,
οἵτινες θεραπεύουσι τοὺς βασιλεῖς ἐντέχνως,
καὶ κλαίουσιν μετέπειτα τὰς συμφορὰς ἐκείνας,
ὥν περ αὐτοὶ ἐγένοντο πρωταίτιοι δολίως.
ἴδετε τὸν σχολαστικὸν τὸν κάκιον ἐκεῖνον,

σεις. Οἱ Γαληνὸς καὶ Ἑρωτιανὸς δὲν ἀναφέρουν τίποτε περὶ αὐτῶν, καὶ δὲν
φαίνεται ὅτι τὰ ἐγνώριζον· ἄλλα δὲ συγγράμματα, τὰ ὅποια τινὲς μὲν τῶν
κρίτικῶν δέχονται ὡς γνήσια Ἱππ.: τινὲς δὲ ὡς νόθα, ἢ ὡς ἀτελῆ ἀφημέ-
να, ἢ ὡς συγθεμένα ἀπὸ τοῦ υἱοῦ του, ἐγγόνους καὶ τὸν γαμβρόν του Πό-
λυτον, εἶναι τὰ ἐξ ἧς 1, Κωϊκὰ καὶ Προγνώσεις. 2, Προρρήτικόν. 3, Ἐπι-
δημῶν βιβλ. β', καὶ ζ'. 4, Περὶ διαίτης ὀξέων. 5, Ἐπιδημῶν βιβλ. ε.
καὶ ζ'. 6, Περὶ τόπων τῶν κατὰ ἄνθρωπον. 7, Περὶ τροφῆς. 8, Περὶ κρι-
σιων. 9, Περὶ κρισίμων. 10, Περὶ χυμῶν· αὐτῶν δὲ κατώτερα εἶναι. 1,
Περὶ νόσων. 2, Περὶ παθῶν. 3, Περὶ γυναικείας φύσεως. 4, Περὶ γυ-
ναικείων. 5, Περὶ ἀφόρων. 6, Περὶ φουσῶν· ἀπὸ αὐτὰ ὅμως μᾶλλον κατώ-
τερα εἶναι τὰ ἐξ ἧς 1, Περὶ ἱερῆς νούσου. 2, Περὶ ὕγρων χρήσις. 3,
Περὶ φύσεως ἀνθρώπου. 4, Περὶ ἐπταμήνου. 5, Περὶ ὀκταμήνου. 6, Περὶ
ὀξέων φύσις. 7, Περὶ ἀρχῶν ἢ σαρκῶν. 8, Περὶ γονῆς. 9, Περὶ φύσις
παιδίου. 10, Περὶ ἐπικυήσις. 11, Περὶ αἱμορροϊδῶν. 12, Περὶ διαίτης ὡ-
γιστινῆς. 13, Περὶ διαίτης βιβλ. 3. 14, Περὶ ἐνυπνίων. Οἱ περίφημοι Πινέ-
λιος σιωπᾷ περὶ τῶν τῆς ἐξωτερικῆς Παθολογίας Ἱπποκρατικῶν συγγραμμά-
των, καθὼς λ. χ. Περὶ τῶν ἐν κεφαλῇ τραυμάτων, Περὶ ἀγμῶν, Περὶ ἀρ-
θρων, καθ' Ἱητροῖον, Περὶ Συρράγων κ. τ. λ. Ἴδε Pinel Nosographie phi-
losophique, methode d'étudier en Médecine.

ἄλογον λογιώτατον καὶ ὄντως Ἀρλεκίνον,
παράσιτον καὶ λαίμαργον, ὑποκριτὴν, ἀχρεῖον,
τὸν συμβουλευόντ' αὐθαδῶς Πάπας καὶ Πατριάρχας,
τὸν κολακεύοντ' ἀναιδῶς ἄρχοντας πατριάρχας,
τὸν ὕβρισήν καὶ φθονερόν, πικρόγλωσσον καὶ ψεύστην,
τὸν πονηρὸν καὶ δόλιον, τὸν ψευδοπατριώτην,
τὸν συκοφάντην τὸν σκληρὸν, τὸν ἄθλιον προδότην,
τὸν λεξιθήραν, τὸν σφυφόν, τὸν νέον Λεξιφάνην,
Αἰσχύλον ἀγοράζοντα καὶ τὸν Ἀρισοφάνην,
μηδόλως δὲ γινώσκοντα τίς εὖρε Κωμωδίαν,
τίς Διθυράμβους Βακχικούς, καὶ τίς τὴν Τραγωδίαν,
τὸν μικρολόγον, τὸν θρασύν, τὸν λεξοπαταγοῦντα,
τοὺς ἐναρέτους καὶ σοφοὺς βαρβάρως λαιδοροῦντα (1),
κατακυριευόμενον ὑπὸ δοξομανίας,

(1) Ἀξιοσημείωτα εἰσὶ τῷ ὄντι ἔσα λέγει ὁ ἀγγινούσατος Βολταῖ-
ρος περὶ τῶν ἀληθῶς πεπαιδευμένων. Ἴδου ἀντιγράφω τινα κατὰ λέξιν
ἐπ' ἐλπίδι κοινῆς ὠφελείας. „Les gens des lettres qui ont rendu
„le plus de service au petit nombre d'êtres pensans répandus
„dans le monde, sont les lettrés isolés, les vrais savans
„renfermés dans leur cabinet, qui n'ont ni argumenté sur les
„banes des universités, ni dit les choses à moitié dans les académies;
„et ceux-là ont presque tous été persécutés. Notre misé-
„rable espèce est tellement faite, que ceux qui marchent dans
„le chemin battu jettent toujours des pierres à ceux
„qui enseignent un chemin nouveau. — Éclairez les hom-
„mes, vous serez écrasé. Descartes est obligé de quitter sa
„patrie, Gassendi est calomnié, Arnauld traîne ses jours
„dans l'exil; tout philosophe est traité comme les prophètes chez
„les juifs. — Le plus grand malheur d'un homme de lettres, n'est
„peut-être pas d'être l'objet de la jalousie des pédans, la victi-
„me de la cabale, le mépris des puissans du monde; c'est d'être jugé
„par des sots (!!!). Les sots vont loin quelquefois, sur-
„tout quand le fanatisme se joint à l'ineptie, et à l'i-
„neptie l'esprit de vengeance. — L'homme de lettres est sans
„secours; il ressemble aux poissons volans; s'il s'élève un peu,
„les oiseaux le dévorent; s'il plonge, les poissons le
„mangent. (Dictionnaire philosph., art Lettres.)

Σημ. τοῦ Μεταφρ.

συρράπτοντα ἢ γράφοντα μετὰ πολλῆς μωρίας (2),
λαμπροφοροῦντ' ἐνίοτε ὡς κολοῖον ἀκρίτως,
προσκαίρως μὲν κομπάζοντα, καὶ χαίροντ' ἀνοήτως,
οὕτως δὲ, ὡς γραῖδιον ἀρσενικόν, γελοῖον,
βάπτοντα καὶ τὸ γένειον, καὶ πρόσωπον ἀχρεῖον,
δημοσιεύοντα κακῶς πρὸς ἡδονὴν φατρίας
φυλλάδια τρισάθλια, πλήρη ἀναισχυντίας (3),

(2) Πόσῃν ἀγῶνι, τί λέγω, πόσῃν ἀγανάκτησιν προξενεῖ ὁ τοιοῦτος
σχολαστικὸς εἰς τὰς φιλοκάλως ἀσχολουμένους ψυχὰς, ὅσας
σπουδαίει καὶ κινεῖ πάντα λίθον ἵνα δείξῃ τὸν τρόπον τινὰ ὅτι ἐστὶν ἀ-
ρεῖος, φιλόκαλος καὶ κριτῆς βαθύνους! Ἀλλ', ὦ τῆς ζημίας!, ὁ πίθη-
κος μένει πάντοτε πίθηκος. „Ἡ τῶν λόγων κρίσις (λέγει ὁ Κριτι-
κώτατος Λογγίνος) πολλῆς ἐστὶν ἀναγνώσεως τελευταῖον
ἐπιγένημα“. Πῶς δύναται λαπὼν ὀρθῶς κρίνειν ὁ πάνυ ὀλίγα
πάνυ ἀκρίτως ἀναγνούς; „Il y a bien des espèces d'ignorance;
la pire de toutes est celle des critiques“. Volt., Dict. phil.,
art. Ignorance.

Τὸ περὶ Ἡριτικῆς ἀξιόλογον πῆγμα (An Essay on Criticism) τοῦ
ἀειμνήστου Ἀλεξάνδρου Πώπου ἀρχεται οὕτως·

'T is hard to say, if greater want of skill
Appear in writing or in judging ill;

τοῦτ' ἐστὶ· „Δύσκολον εἶναι ἀληθῶς ἵνα τις διορίσῃ

Τίς ἐστὶν ἀμωσύτερος· ὁ κακίσα συγγράψων

ἢ ὁ μωρῶς καὶ τολμηρῶς τὴν συγγραφεὰ κρίνων“.

Σημ. τοῦ Μεταφρ.

(3) „Ὁ σπουδαῖος καὶ τίμιος ἄνθρωπος, ὅταν κρίνῃ τοὺς ἄλλους, προσ-
εἶχει νὰ μὴ φανῇ μηδὲ σικαλ' πάθους εἰς τὴν κρίσιν του! — Ἐξ ἐναν-
τίας ὁ διώκτης καὶ ὑποχονδριακὸς σχολαστικὸς, καὶ ὅταν λα-
λῇ περὶ ἄλλων, τῆς ψυχῆς του τὴν πικρίαν φανερόναι· καὶ ὅταν
γράψῃ, εἰς τὴν χολὴν αὐτοῦ βαπτίζει τὴν κάλαμον. Ἐὰν ὁ περὶ τοῦ
ὁποίου λαλεῖ ἢ γράφει, εἶναι τις ἀπὸ τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρα, οὗτ' ἀπὸ
τῆς κριτορουμενῆς αὐτοῦ διαγωγῆς, οὗτ' ἀπὸ τοῦ σαζομένου λόγου δυσ-
ωπεῖται· ἀλλὰ διψᾷ νὰ τοῦ εὕρητι σαθρόν, διὰ νὰ τὸν
κλονίσῃ“. Τὰ ἰσχυρὰ ταῦτα καὶ ἀληθῆς λόγια ἐξήλθον ἐκ τῆς
εὐλακροῦς καὶ εὐαισθητοῦ καρδίας τοῦ ὕντως σοφοῦ, σεβασμίου καὶ ἐν-
αρέτου Κοραΐ. (Μάρκ. Ἀντ. Προλεγ., σελ. κγ'—κδ.) . . . .

. . . . . Ὡς τλήμων Ἑλλάς, πένθος οἶον εἰσέρῃ

„Ἐξουσιν, ἀνδρὸς τοῦδέ γ' εἰ σφαλλήσεται!“.

Σημ. τοῦ Μεταφρ.

L I

τὸν διὰ τὴν ἀναίδειαν πολλὰκις βαπτισθέντα
ὥς περ Θερσίτην ἄτακτον, καὶ καταγελασθέντα,
καὶ ὅμως ὑπὸ δυνατῶν γελοιῶς κηρυχθέντα
Λουκιανὸν τοῦ ἔθνους του, ἄριστον λογογράφον (4)!

Ἴδετε τὴν καλλίμορφον καὶ ἄσκατον γυναῖκα,
τὴν πτοουμένην μάλις πρὸς Ἰνδικὸν λαχοῦρι,
ἣτις πρὸς εὐχαρίστησιν τυραννικῆς καρδίας,
κ' ἐφήμερον λαμπρότητα, καρπὸν κενοδοξίας,
πτωχύνει τὴν ἐξάκουσον πόλιν τῶν Παρισίων.
Μιμήθητε τὸν Ζέφυρον, τὸν ἔρασην Χλωρίδος,
ὃς τις περιπλανώμενος εἰς δάση καὶ λειμῶνας,
παρατηρεῖ τῆς ὑψηλῆς δρυὸς μεγάλους κλάδους,
καὶ τὸν περιπλεκόμενον κισσὸν εἰς τοὺς πλατάνους,
καὶ κρίνον τὸ λευκότεον καὶ εὖσμον ἐπίσης,
τὸ ὑπερήφανον φυτὸν, τὸ κύπτον εἰς τὸ ὕδωρ,
καὶ ἀποβάλλον τὴν ὀσμὴν καὶ χρώματος τὴν λάμψιν
μετὰ τὴν ἐπανελεύσιν Ἡοῦς ῥοδοδακτύλου.
Εἰς τέλος δ' ἐπανέρχεσθε μετὰ παιδρὸς προσώπου,
ἀφ' οὗ παρετηρήσατε τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων·
ἤδη φλογίζεσθε δεινῶς ἔρωτι τοῦ συγγράφειν·
καθυποτάχθητε λοιπὸν εἰς τὸ τοιοῦτον πάθος·
ἂν ὅμως ὑπὸ φύσεως οὐκ ἔχετε τὸ δῶρον
τοῦ γέλωτος τοῦ εὐγενοῦς καὶ τοῦ ἐπιτιμῶδους,
εἰάν τὸ ἄνθος τῆς χαρᾶς ἐνώπιον κακίας
πίπτῃ, καταμαραίνεται καὶ φθείρεται δι' ὅλου,
εἰάν τὰ λόγια ὑμῶν οὐκ ἔχουσι τὸ ἄλας
τὸ Ἀττικόν, τὸ σπάνιον, ἀλλ' ὅμως ἀναγκαῖον,
εἰάν αὐτὰ τὰ πρόσωπα, ἀντὶ τοῦ δρᾶν καὶ
πράττειν,
σκέπτονται, διαλέγονται, ἢ μόνον διηγοῦν-
ται,
τότε, ὦ φίλοι ποιηταί, ἀφήσατε γεγυναίως

(4) Ὡς τῆς βλαστημίας! τοῦτό με ἀναμνησέσκει τὸ βλάσφημον ἐκείνο
ζήτημα, „Τὴς εἶναι καλῆτερος ποιητῆς, ὁ Εὐριπίδης, ἢ Γεώργιος ὁ Πισί-
„δης“; (ἴδ. Κριτ. Προλεγ. Αἰς. σελ. λά.).

τὸν οἶκον τὸν λαμπρότατον τῆς χαροποῦ Θε-
λείας·

διότι αὕτη ἡ Θεὰ θέλει τὸν συγγραφεῖα
οὐ μόνον ἐπιτίθειον θεωρητὴν ἀνθρώπων,
ἀλλὰ καὶ φιλογέλωτα καὶ πάντοτε ἄσειτον.
Ἄλλ' ὅμως ὁ παλμός αὐτὸς τῆς εὐγενοῦς καρδίας,
αὐτὸς ὁ ἐνθουσιασμός, αὐτὸ τὸ μέγα κράτος,
αὐτὸς ὁ γέλως ὁ καλὸς, ὁ πάντα ἐξυπνίζων,
ἀποτελεῖ εἰς τὰς ψυχὰς ἐν γένει διαφόρος,
καθ' ὅσον ἡ διάθεσις ἐκάστου διαφέρει.
Ὅθεν ἀνάγκη τὴν φωνὴν τῆς φύσεως ἢ ἀκούσης,
ἂν θέλῃς τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ καλῶς ἢ ἐπιτύχῃς.
πρὸ πάντων δὲ τὴν δύναμιν καὶ κλίσιν τῆς ψυ-
χῆς σου

ἐξέτασον προσεκτικῶς καὶ ἄνευ φιλαυτίας.
Ἐὰν δ' ὑπάρχῃς πλούσιος, εἰς λέξεις τὰς ἀζείας
καὶ σπειρῇς ταύτας τυχηρῶς εἰς αὐλακάς παντοίας,
Ῥεγνάρδου (5) οὕτως ὁπαδὸν ἑκάστος σὲ νομίζει·

(5) Ῥεγνάρδος, περίφημος δράματικὸς ποιητὴς, ἐγεννήθη ἐν Παρι-
σίᾳς κατὰ τὸ 1647 ἔτος, καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ, τῷ καλουμένῳ
Grillon, πλησίον τῆς πόλεως Dourdan, ἐν ἔτει 1709. Ἐγένετο μιμητὴς
καὶ ἀντίκλητος τοῦ Μολιέρου· ἀλλ' ἐφάνη κατώτερος αὐτοῦ. Νομίζεται δὲ ἐν
τῇ Γαλλίᾳ μετὰ τὸν Μολιέρου ἀξιολογώτατος πάντων τῶν κωμικῶν. „Quí
„ne se plaît avec Regnard (λέγει ὁ Βολταῖρος) n'est pas digne d'admi-
„ter Molière“. Ἐκ τῶν κωμωδιῶν αὐτοῦ θαυμάζεται μάλιστα ἡ ἐπιγρα-
φομένη Le joueur, καὶ ἐκείνη ἦτις ἐπιγράφεται Le Légataire uni-
versel. Ἰδ. Annales Drammatiques, ou Dictionnaire des
Theâtres, par une Société de Gens de Lettres; Paris,
1808—1812; t. 8, p. 65., art. Regnard. — Ὁ Ῥεγνάρδος ἡγάπα εἰς
ἄκρον τὰς περιηγήσεις ἐξ αὐτῆς σχεδὸν τῆς νηπιότητος· ὅθεν περιῆλθε
πρῶτον τὴν Ἰταλίαν· καὶ ἐπιστρέφων διὰ θαλάσσης ἐν Ἀγγλικῷ πλοῷ, ἐ-
λήφθη αἰχμάλωτος ὑπὸ πειρατῶν Ἀλγερένων, οἵτινες ἡγάγον αὐτὸν εἰς τὸ
Ἀλγερ, καὶ ἐπώλησαν ὡς δούλον· ὃν δὲ ἄριστος κατὰ τὴν μαγειρικὴν τέ-
χνην (ἣν ἐξήσκησε, διότι ἡγάπα τὰ κάλλισα βράμια) κατέστη εὐθὺς μά-
γειρος τοῦ δεσπότου αὐτοῦ. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐρασθεῖς τῶν παλλακίδων
τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος καὶ ἀγάπηθεις θερμῶς ὑπ' ἐκείνων, καὶ τούτου γενομέ-
νου γνωστοῦ τῷ κυρίῳ, παρεδόθη τοῖς βασιανικαῖς, καὶ ἔμμελλε κρεματομηθῆναι.

„καὶ ἤττον ἀπέχοντα ἔθνη, τὰ ὅποια διαφέρουν ἀπὸ τοῦς „γείτονας των κατὰ τὸ πρόσωπον, τὴν κρᾶσιν, τὰ ἦθη καὶ „τὰ ἔθιμα“. Ἡ ἀπόκρισις εἰς ἓν τοιοῦτον πρόβλημα ἀπέ-
βλεπε φιλοσοφόντινα ἔχοντα ἐνταυτῷ ἡνωμένους πολλὰς
γνώσεις τῆς Φυσικῆς, τῆς Ἰατρικῆς, Ἠθικῆς καὶ Πολιτικῆς,
ἐπιμονὴν δὲ ὅχι μικρὰν εἰς τὰς ποικίλους καὶ ἐπιπόνοους ἐ-
ρεῦνας, καὶ ὀξύνουν πνεῦμα, ὅπως διακρίνῃ, ποῖον εἶναι ἔρ-
γον τῆς φύσεως εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἢ μόνον ἀποτελέσμα
ἠθικῶν περιστάσεων. Οὗτος ὁ φιλόσοφος ἦν ὁ Ἰπποκράτης,
καὶ ἡ ἀπόκρισις εἰς τὸ προβλήθην πρόβλημα εἶναι τὸ ἀξιολο-
γώτερον τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων, τὸ περὶ αἵρων, ὑδάτων,
καὶ τόπων, τὸ ὅποσον ἐξέδωκεν ὁ σοφὸς Κοραῆς ἐν Παρισίοις
κατὰ τὸ 1800. ἔτος μετὰ Γαλλικῆς μεταφράσεως, πολλῶν
φιλοσοφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν σημειώσεων, καὶ σοφῶν
προλεγομένων Γαλλισί, ὅπου ὁμιλεῖ διεξοδικῶς περὶ τῆς
ἐπιρροῆς τοῦ κλίματος εἰς τοὺς ἀνθρώπους μετὰ πολλῆς εὐ-
φραδίας καὶ ἐνεργείας, αἱ ὅποια χαρακτηρίζουν τὴν πολυ-
μάθειαν τοῦ ἀνδρός. Κατὰ δὲ τὸ 1803. ὁ Ἰππεὺς Högel Müller
ἐξέδωκεν ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας Γερμανικὴν μετάφρασιν τοῦ-
του τοῦ Ἰπποκρατικοῦ συντάγματος παρὰ Κ. Κοραῆ, χωρὶς
ὅμως τὸ Ἑλληνικὸν κείμενον, ἀφήσας καὶ πολλὰς σημειώ-
σεις, αἱ ὅποια εἶναι μόνον φιλολογικαί, τῶν δὲ ἱατρικῶν
σημειώσεων ἐδιάλεξε μετὰ σπουδῆς τὰς ἀναγκαιοτέρας καὶ
οὐσιωδεστέρας.

Τὴν πρώτην ταύτην ἔκδοσιν ἔκρινε κατὰ τὸ 1810 ἔτος
τὸ Γαλλικὸν Πανεπιστήμιον ἀξίαν τοῦ προβληθέντος ἀπὸ τοῦ
Κράτος δεκαετηρικοῦ βραβείου τῶν εἰς τὴν διάλεκτον καὶ
φιλολογίαν ἀναγομένων συγγραμμάτων. Ἡ δὲ κρίσις τῶν
σοφῶν τούτων ἀνδρῶν εἶναι κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον συνθεμέ-
νη. „Ἀξιολογώτερον ἀπὸ τὰ ρηθέντα συγγράμματα ὅλα εἶ-
ναι τὸ περὶ αἵρων, ὑδάτων καὶ τόπων σύνταγμα, τὸ ὅ-
ποσον ἐξέδωκεν ὁ Κ. Κοραῆς μετὰ τὴν εἰς τὸ Γαλλικὸν μετά-
φρασιν. Τοῦτο τοῦ πατρὸς τῆς Ἰατρικῆς τὸ σύγγραμμα παρὰ
πᾶν ἄλλο δεικνύει τὴν μεγαλόνοιάν του καὶ τὴν πολλὴν πεῖ-
ραν τὴν ὁποίαν ἀπέκτησε μετὰ τὴν παρατήρησιν. Κατὰ δυσυ-
χίαν ὅμως τὸ σύνταγμα τοῦτο ὅχι μόνον δὲν σώζεται ὁλό-
κληρον, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ σωζομένου πολλὰ περικοπαὶ
εἶναι τόσον διεφθαρμένα, ὥς μὴτε εἶναι δυνατόν νὰ ἀνα-

ἀλλ' ἐκ παρατηρήσεως καλῆς κ' ἐπιτηδεύας
 γράφε εἰκόνας θαυμασὰς εἰς θρίαμβον θεάτρου·
 μεταχειρίζου εὐγενῶς τὴν τέχνην τοῦ γε-
 λοίου,
 καὶ μετὰ χάριτος πολλῆς τὸ κωμικὸν τοῦ λέ-
 γειν·
 καὶ οὕτω μετὰ γέλωτος διδάξεις τοὺς ἀνθρώ-
 πους,
 καὶ ὠφελήσεις ἅπαντας ἐκτὸς ἀμφιβολίας.
 Οὕτως, ὦ Μολιέριε, ἡ θαυμασῆσόν σου Μοῦσα
 τὰ δῶρά της διένεμεν ἐν πάσῃ ἀφθονίᾳ·
 καὶ φεύγουσα τὸ ὀχληρὸν ψυχρᾶς διδασκαλίας,
 ἰάτρειε τὰς τῶν θνητῶν μεγάλας ἀσθενείας·

ναι. Οἱ δὲ ὕπατος τῆς Γαλλίας τοῦτο μαθὼν, ἐλύτρωσε τὸν δυστυχὴ ἀρ-
 χιμάγειρον τοῦτε θανάτου καὶ τῆς δουλείας διὰ παμπόλλων χρημά-
 των, καὶ ἐπεμφεν αὐτὸν εἰς Γαλλίαν, ἔχοντα μεθ' αὐτοῦ τὴν ἄλυσον δι' ἧς
 ἦν ἐν τῇ φυλακῇ δεδεμένος. Τῇ δὲ 26 τοῦ Μαρτίου ἐν ἔτει 1681 ἀνεχώ-
 ρησε πάλιν ἐκ Παρισίων, καὶ περιῆλθε πᾶσαν τὴν Γαλλίαν καὶ Ὀλλάνδαν·
 κηρύτθων διέβη εἰς τὴν Δανίαν, καὶ ἔπειτα εἰς τὴν Σουηκίαν, ἧς ὁ βασι-
 λεὺς συνεβούλευσεν αὐτῷ περιελθεῖν τὴν Λαπωνίαν. Καὶ ἐμῶς εἰς πλοῖον,
 ἀπῆλθε μετὰ δύο ἐταίρων Γάλλων μέχρι τοῦ Τορνεο, τελευταίας πόλεως
 τοῦ Ἀρκτικοῦ μέρους, κειμένης ἐν τῇ ἄκρᾳ τοῦ Βοθνικοῦ κόλπου
 (Golfe de Bothnie)· διὰ δὲ τοῦ ποταμοῦ Τόρνου διῆλθε μέχρι τῆς Πε-
 πηγυίας θαλάσσης· καὶ μὴ δυνάμενος διαβῆναι περαιτέρω, ἐχάρα-
 ξεν ἐπὶ πέτρας τοὺς ἐπομένους τόπους·

„Gallia nos genuit, vidit nos Africa; Gangem
 „Hausimus, Europamque oculis lustravimus omnem:
 „Casibus et variis acti terrâque marique,
 „Sistimus hic tandem nobis ubi defuit orbis“.
 „Γαλλία ἡμᾶς ἐγέννησεν, ἡ Ἀφρική ἡμᾶς εἶδε·
 „Γάγγην ἐθεωρήσαμεν καὶ Πώρου τὴν Καθέδραν,
 „Καὶ πάσας περιήλθομεν τὰς τῆς Εὐρώπης χώρας·
 „Πολλὰ δ' ἐπάθομεν δεινὰ ἐν γῇ καὶ ἐν θαλάσσῃ,
 „Καὶ τέλος ὧδ' ἐστάθμευεν ἔνθα τὸ Κόσμου τέλος“.

Id. Dictionnaire Universel historique etc. (Paris, chez Prud-
 homme), art. Regnard.

Σημ. τοῦ Μεταφρ.

ὀλίγοι ὅμως λατρευταὶ Θελείας παιδροτάτης
διέτρεξαν τὸ σάδιον τῆς δόξης τῆς τοιαύτης.
ὅθεν τὸν σὸν διάδοχον τὸ Θέατρον Γαλλίας
προσμένει ἔτι ἐν πολλῇ θερμότητι καρδίας.

Ἄλλ', ὦ εὐκλείας ἔρασα, ὦ φίλε τοῦ γελοίου,
ἡ καμικὴ παιδρότης σου καὶ ἡ πολλὴ χαρὰ σου
ἔσω ὑπὸ φρονήσεως πάντοτ' ὀδηγουμένη·
γέλα καὶ παῖζε τὰ τερπνὰ μετὰ φιλοκαλίας,
πλὴν φεῦγε τὰς χυδαῖκὰς κ' αἰσχροῦς βωμολο-
χίας.

μὴ ἀγαπᾷς τῶν ἀμαθῶν ἐπαίνους τοὺς προσκαί-
ρους·

καὶ μὴ θελήσης πώποτε ὕ' ἀρέσης πρὸς ἐκείνους,
οἵτινες κρίνουσι κακῶς καὶ πάντοτ' ἐσφαλμέ-
νως.

ἂν ὅμως σὲ ὑπερνεῖκα ἡ ματαιοφροσύνη,
καὶ θέλῃς ἵνα σεφάνωθῃς ὑπ' ὄχλου τοῦ χυδαίου,
ἐξευτελίζεις βέβαια τότε τὸ πρόσωπόν σου
ἐνάπιον τῶν ἀπαθῶν κριτῶν τῶν φιλοκάλων,
καὶ παροξύνεις τὸν θυμὸν τῆς κραταιᾶς Θε-
λείας.

ἥτις κολάζει αὐστηρῶς φίλους κενοδοξίας.

Ἄλλ' ὁ λαμπρὸς καὶ μέγας νοῦς ὅλως φιλοτιμεῖται
ἵνα φανῇ εὐάρεστος πρὸς ἄνδρας τοὺς λογίους,
καὶ πρὸς ἐκείνους μάλιστα, ὧν ἡ βαθεῖα κρίσις
ἐκτείνεται εἰς δράματα ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ.
ναί, διὰ τούτους κοπιᾷ ἐν πλείεσι καρτερίᾳ,
σπουδάζων ἔργοντι καινὸν καλῶς ἵνα ἐκτελέσῃ,
καὶ διὰ τῆς σοφίας του πρὸς πάντας ἵνα ἀρέσῃ·
δεικνύων τὴν ὑπόθεσιν μετὰ τῆς σαφηνείας,
καὶ τέχνης τὸ πολύπονον καλύπτων μετὰ τέχνης·
ταχέως, μετὰ τάξεως, συνάμα παριστάνων
τὰ ἦθη καὶ συμφέροντα ἑκάστου τῶν προσώπων·
πάνυ καλῶς δραματούργων, καὶ ἐν ταυτῷ ἐμφαίνων
ὅτι καὶ ἄλλα κρείττονα δύναται ἵνα συγγράφῃ·
θέλων ψυχὰς ἐκ τῆς ἀρχῆς μέχρις αὐτοῦ τοῦ
τέλους

διὰ πολλῆς κομψότητος κ' ἐναρμονίου μέλους·

τῷ σωτηρίῳ δὲ σκοπῷ λύσεως τῆς καλλίσης
 ὑπὸ τοῖς καλλωπίσμασι φιλογελοίου Μούσης
 δεικνύων νοῦν φιλόκαλον, ἐχθρόν τῆς πονηρίας,
 τῆς ἀρετῆς διδάσκαλον καὶ φίλον τῆς σοφίας·
 καρδίαν δὲ εἰλικρινῇ καὶ φθόνου ἀνωτάτην,
 ψυχὴν γενναίαν, σταθερὰν κ' εὐεργετικωτάτην·
 καὶ τέλος ἔρωτα θερμὸν πατρίδος τῆς φιλτά-

της,
 καὶ ζῆλον ἀξιώτατον ψυχῆς εὐγενεστάτης.
 Ἐν Λονδίῳ τῇ 13. τοῦ Ἰουνίου, αἰαζ'.
 (Τὸ ἀκέλουθον μετ' οὐ πολὺ.)

Φιλολογικὴ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος.

Κύριοι Ἐκδόται τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ!

Μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ ἀειμνήστου Φιλολόγου D'Ansse
 de Villoison ἡ πολυτίμος βιβλιοθήκη τοῦ σοφοῦ τούτου ἀν-
 δρὸς ἐπωλήθη κηρυγματικῶς· τινὲς δὲ ὁμογενεῖς φιλό-
 μουσοι, διατρίβοντες ἐν Παρισίοις κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον,
 ἐξεκένωσαν τὸ ἑαυτῶν βαλάντιον, ἀγοράσαντες τινὰ ἐκ τῶν
 βιβλίων τοῦ μακαρίτου· πρὸς δὲ καὶ κατὰ παραγγελίαν τῆς
 Γαλλικῆς Διοικήσεως ἡγοράσθησαν πολλὰ καὶ ἐτέθησαν ἐν
 τῇ Βασιλικῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων, καὶ μάλιστα ἐν ἀν-
 τίτυπον τῆς Μετρικῆς τοῦ ἐλλογιμοῦ καὶ χαρίεντος ὁ-
 μογενοῦς Ζηνοβίου Πάπ, οὗτινος τὴν φιλογένειαν καὶ τὰς
 λοιπὰς ἀρετὰς μαθάνων παρὰ τῆς φήμης, „ἡ δομαὶ καὶ
 τέρεσμαι“. Ἐν δὲ τῇ ἀρχῇ τοῦ αὐτοῦ ἀντιτύπου γέ-
 γραπται τάδε :

„Τῷ φιλέλληνι καὶ πολυμαθεῖ κυρίῳ Caspar
 d'Ansse de Villoison Φιλίας μνημόσυνον ὁ Συν-
 ερανιστὴς ἀνατίθησιν“.

1803, ἐν Βιέννῃ.

Ζ. Πάπ.

Πρὸς δὲ τούτοις, ἐν τῷ αὐτῷ ἀντιτύπῳ σάζεται προσ-
 κεκολλημένη ἐπιστολὴ αὐτόγραφος τοῦ φιλτάτου Ζηνοβίου

πρὸς τὸν σοφὸν Villoison, ἣν ἐγὼ πέρυτιν, ἐν Παρισίοις
τὰς διατριβὰς ποιούμενος, οὐ μόνον εἶδον καὶ ἀνέγνων με-
τὰ χαρᾶς, ἀλλὰ καὶ ἀντέγραφα μετὰ προθυμίας. Νομίζω
λοιπὸν καλὸν καὶ ὠφέλιμον τὸ κοινῶσαι τὴν καλὴν καὶ ὀν-
τως Ἑλληνικὴν ταύτην ἐπιστολὴν διὰ τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ,
χάριν τῶν φιλογενῶν καὶ φιλομούσων· καὶ παρακαλῶ ὑ-
μᾶς, ὦ Φίλτατοί, ὅπως, πείσαντες τὸν μετριοφρονοῦντα μὲν,
ἀλλὰ τῷ ὄντι πολυμαθεῖ Ζηνοδίῳ, καταστήσῃτε αὐτὴν διὰ
τοῦ ὑμετέρου Ἀργειφόντου γνωσθῇ τῇ Ἑλλάδι, ἀξίαν οὖ-
σαν ψυχῆς Ἑλληνικῆς, καὶ ἐπαινεθῆσαν, ὥς ἐμαθόν, ὑπ'
αὐτοῦ τοῦ Villoison. Ἐχει δὲ ἡ ἐπιστολὴ οὕτως, ὥς ὁράτε
κατωτέρω. Εὐτυχεῖτε!

Ἐν Λονδίῳ, τῇ κ'. τοῦ Ἰουνίου, αἰωζ'.

ὁ ὑμέτερος φίλος

Ἑλληνοφρῶν Σαλαμίνιος.

Τῷ πολυμαθεῖ, καὶ φιλέλληνι Κυρίῳ D'Ansse de Villoison,
Ζηνοδίου Κωνσταντίνου Πατρὶ χαίρειν!

Τὸν Σοφὸν ἄνδρα, φίλον ἡγεῖσθαι δίκαιον, καὶ ἐκὰς
ναῖν χθονός, τῷ ἐκ Σκηνῆς φιλοσόφῳ δοκεῖ. Ἐγὼ δὲ Σε πά-
λαι, ὦ φίλη κεφαλὴ! φίλον ἡγούμενος ἡμέτερον, οὐ πάν-
τῃ ἄδικος εἶναι μοι δοκῶ· οὐ μόνον τ' ἄλλα Σε σοφὸν εἶναι
εἰδώς, καὶ ἐπισήμονα, ἀλλὰ καὶ μάλισθ' ἀπάντων φιλέλ-
λινα, καὶ οἰκτείροντα γένους Ἑλλήνων συμφορὰν καὶ ἀρ-
χαίας δόξης λείψανα· καὶ εὐεργέτην δὲ Σε ἰδίᾳ ἐγνωκώς
ἐμὸν· πολλὰ γὰρ ἐγὼ τῶν σῶν ἀπονάμην χρυσέων συγ-
γραμμάτων, διατριβῶν τε, ὥς πολυμαθῶς συνέγραψας, ση-
μειωμάτων τε κριτικῶν, καὶ ἄλλων πολλῶν τε καὶ καλῶν
πονημάτων· ἄνδρα δεικνύντων σοφίης ἐπ' ἀκροισι γεγονό-
τα κατὰ τὸν Ἐμποδοκλέους λόγον, ἐν οἷς τε ὁ τοῦ κλεινοῦ
Συγγραφέως χαρακτὴρ σαφῶς προεκλάμπει· ἦθος δηλονό-
τι μέτριον, ὁξὺ κρίσεως, καὶ πλοῦτος εἰς ἅπασαν λόγου
ιδέαν. — Τούτοις τοίνυν θαρρῶν, ἐπισεῖλαι τέ Σοι ἐτόλμη-
σα, καὶ παῖδά Σοι ἐπιπέμψαι ἐμὸν, τὸ περὶ Μετρικῆς
σύνταγμα, ὃν πολλὰ πονήσας τοῖς Ἑλλήσιν ἐκφέρειν ἐ-

„Ανθι, καρπούς καὶ τὸ γλυκὺ μέλι τῆς Πιερίας.
 „Ὅταν δ' αὐτοῦ οἱ ὀφθαλμοί, φωτὸς ἐξεξημένοι
 „Τὸ πάλαι, ἤδη δὲ πυρὶ λάμποντες θειοτάτω,
 „Ὑψοῦνται πρὸς τὸν οὐρανόν, κ' ἡ εὐλαλος κιθάρα.
 „Πείθεται εἰς τὸ πλῆκτρόντου, ἢ εἰς τὸν δάκτυλόντου,
 „Σιγῶσι τὰ Ἠλύσια, σιγαῖ Ὀρφεὺς ἐκεῖνος,
 „Ὑπερβαυμάζων καὶ αὐτὸς τὴν θείαν μελωδίαν“.

Ὁ ποιητὴς περιγράφει μετὰ πολλῆς χάριτος τὸ χαριέζα-
 του καὶ αἰδίου καταγώγιον τῶν δικαίων, μιμούμενος ἐνίοτε
 τὸν Βιργίλιον καὶ τὸν Δάντην· ἀλλὰ ποιητικῶς τῇ ἀληθείᾳ.

Περὶ δὲ τῶν Βηϊῶν ἴδε, ὧς Φιλόμουσε ἀναγνώσα (εἰ
 χρεῖαν ἔχεις), Πλούταρχ. ἐν Καμίλλ., Τόμ. Α'., σελ.
 241, ἐκδ. Κορ. — Τὰς Σημ. τοῦ Du Theil εἰς τὸν Γαλλ.
 Στράβ., Τόμ. Β, σελ. 171. — καὶ Le Grand Dictionnaire
 géographique, historique et critique par De la Martinière,
 ἐν λ. V e i i.

Ὁ ἀξιόλογος ποιητὴς Botta ἐφάνη ἐν ταῦτῳ καὶ ἱστοριο-
 γράφος ἐπιτήδειος διὰ τοῦ περιφήμου ἐκείνου συγγράμμα-
 τος τοῦ ἐπιγραφομένου „Storia de la Guerra de l'indipen-
 „denza degli Stati Uniti d'America“. Τὸ πόνημα τοῦτο,
 ὅπερ διαιρεῖται εἰς 4 Τόμ. εἰς 8ον, ἐτυπώθη ὡσαύτως ἐν
 Παρίσις (ἔνθα ὁ συγγραφεὺς διατρίβει πρὸ πολλοῦ), καὶ
 πωλεῖται παρὰ τοῖς αὐτοῖς Rey et Gravier. Μετεφράσθη δὲ
 εἰς τὴν Γαλλικὴν καὶ εἰς ἄλλας πολλὰς γλώσσας. Καὶ ἀναμ-
 φιβολῶς ἐκ τούτου μανθάνει ὁ ἀγαπῶν τὴν ἱστορίαν πόσον μέγας
 ἦν ὁ ἀθάνατος Washington κατὰ τὴν πολεμικὴν ἐμπει-
 ρίαν, κατὰ τὴν φιλοσοφίαν, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν
 ἀρετήν!

Ἐν Λονδίῳ, τῇ κα. τοῦ Ἰουνίου, αἰσιζ'.

Ἑλληνόφρων Σαλαμίνιος.

Μῦθος τοῦ Ζ. Α.

Ἀλώπης καὶ Ἀγδῶν.

Ἡ Ἀγδῶν ἐκάθητο ἐν ᾧρα μεσημερίας
 Ἐπὶ πλατάνου σκιεροῦ, γλυκέως κελαδοῦσα.

Εὐθύς δὲ ὡς τὴν ἤκουσεν ἡ πονηρὰ Ἀλώπηξ,
Ἔτρεξεν, ἐπλησίασε καὶ εἶπεν· ὦ ψυχὴ μου!
Μὲ θέλγει ἡ μελωδικὴ καὶ λιγυρὰ φωνή σου·
ὄντως ἐκ τοῦ Ἀπόλλωνος σὺ ἔλαβες τὴν χάριν
τοῦ κελαδεῖν ἁρμονικῶς. Λοιπὸν, πᾶρα καλῶ σε,
κατάβηθι, φιλτάτιμου· θέλω νὰ σὲ φιλήσω
καὶ ἐν θερμότητι ψυχῆς νὰ σὲ εὐχαρισήσω.
Ἐπήκουσεν ἡ Ἀιδῶν μετὰ χαρᾶς μεγάλης
καὶ καταβαίνει κατὰ γῆς εἰς τὴν σκιὰν τοῦ δένδρου.
Ἡ δὲ Ἀλώπηξ παρעὐθὺς σκληρῶς τὴν κατασχίζει,
λέγουσα· Ψάλτρια καλὴ καὶ εὐλαὸς ὑπάρχεις·
πλὴν εἰς ἐμὲ, ὦ Ἀιδῶν, ἡ σὰρξ καὶ τὰ ὅσα σου
εἶν' ἀληθῶς γλυκύτερα παρὰ τὴν Μουσικὴν σου.
Ὁ Μῦθος δηλοῖ! . . . . .
Ἐν Δονδίῳ, τῇ κγ' τοῦ Ἰουνίου, αριζ'.

Παρεφράσθη αὐτοσχεδίως καὶ ἐλευθέρως
ὑπὸ Ἑλληνόφρονος Σαλαμινίου.

Ἑλλόγιμοι Ἐκδόται τοῦ Δογίου Ἑρμοῦ.

Ἐλαβον κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας τὸν φιλοφρόνως πεμ-
φθέντα μοι Λ. Ερ., καὶ σᾶς ὁμολογῶ ἀπείρους τὰς χάριτας.
Πολλοὶ τῶν ἐνταῦθα σοφῶν Γάλλων ἀνέγνωσαν μετὰ προσ-
οχῆς τὴν ἐφημερίδα ἡμῶν, καὶ παρὰ τὴν εἰλικρινῆ χαρὰν,
καὶ ἐπιβεβαίωσιν τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος χρη-
στῶν ἐλπίδων των, κατεδέχθησαν οἱ φιλέλληνες ἄνδρες νὰ
φανερῶσιν μετὰ πόνου ψυχῆς καὶ πρὸς ἐμὲ, καὶ εἰς πολ-
λοὺς ἄλλους ὁμογενεῖς πρᾶγμα, τὸ ὅποιον κρίνω ὠφέλιμον
νὰ κοινώσω εἰς ὅλην τὴν νεολαίαν, καὶ εἶθε νὰ τύχη ὁποῖαν
καὶ παρ' ἡμῶν ἀποδοχὴν. — Ἀποπον οὖν καὶ ἐναντίον κατὰ πάν-
τα τρόπον εἰς τὴν καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἐπιτεινομέ-
νην τοῦ γένους ὅλου σπουδὴν εὗρισκαν τὸν πάραυτον πολ-
λῶν ἀγενεῖων μεираκίων συμβουλῆς εἰς τὸ κοινὸν ἔρωτα,
καὶ πρὸ πάντων τὸ ὡς ἀπὸ τρίποδος θεσπιῶδεῖν καὶ ἐπι-
κρίνειν ἢ κατακρίνειν τὰ πραττόμενα. Τὰ βαρὺ φορτίον, ἔλε-
γον, τὸ ὅποιον πολλοὶ ὑμῶν προπετῶς ἀναδέχεσθε τὴν σὴν
μερὸν, ἦτον αὐξηρῶς ἀπηγορευμέναν ἀπὸ τοῦς νόμους τῶν

πατέρων σας ὡς καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀγχινουσάτους Ἀθηναίους, εἰς τὴν χρυσὴν ἐκείνην τοῦ χρόνου περίοδον, ἣτις ἐκπλήττει καὶ δὲν θέλει παύσει ἀπὸ τοῦ νὰ πληροῖ παραδόξου θαυμασμοῦ τὴν οἰκουμένην ἐφ' ὅσον σώζεται ἀμυδρὸς σπινθὴρ φωτός. καὶ τιμᾶται τὸ σεμνὸν τῆς ἀρετῆς εἶδωλον. Συμβουλὴ καὶ ἀδέκαστος κρίσις λέγεται, τιμᾶται, καὶ βάλλεται ἀμέσως εἰς ἔργον, ὅταν πηγάζῃ ἀπὸ πολλὴν καὶ παικίλην τῶν πραγμάτων πείραν, ἀπὸ βαθεῖαν καὶ πολυχρόνιον τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας μελέτην, καὶ, ὅσakis μάλιστα διευθύνεται πρὸς ἔθνος ὁλόκληρον, ἀπὸ τὰς φρένας ἀνδρὸς, τοῦ ὁποίου ἡ σεβασμία πολὺ ἔδωκεν ἀναντίρρητον μαρτυρίαν ἐμβριθεῶς παιδείας, καὶ τὸ κυριώτερον, ἥθους, τὸ ὅποιον οὐ δ' αὐτὸς ὁ Μῶμος δύναται νὰ τοξεύσῃ. Ἄλλως τὰ πάντα φλυαρία, καὶ ἀντὶ πειθοῦς ἐγείρεται γέλως ἄσβεστος. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται τὸ πρεπόντως καὶ δικαίως προσφερόμενον σέβας καὶ ἡ ἀγάπη ἀπὸ ὅλους τοὺς Γραικοὺς εἰς πολλοὺς τῶν ἐνδοξῶς σχολαρχούντων εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ὁμοίως καὶ ἡ κριτικὴ δύναμις τῶν προμάχων τῆς Κιβωτοῦ, ἣτις μέλλει ν' ἀποφέρῃ τὸ ἀριεῖον τῆς τελειότητος, ἐπεὶ οἱ ἐργάται τῆς Κιβωτοῦ εἶναι πέντε, ὁ δὲ Ἑρρῆϊκος Στέφανος εἰς μόνος, εἰς ὁ Σνεϊδέρος! Ἐντεῦθεν ἡ ἀγροίκος ζηλήτευσις ἀνδρῶν πλουτισάντων τὸ γένος μὲ πολλὰ χρήσιμα συγγράμματα, καὶ ἡ ἀμουσία τοῦ νὰ τοὺς κρίνωσι κατωτέρους καὶ αὐτῶν τῶν ἐνὸς χρόνου μαθητῶν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ ἡ θαυμασὴ σύγκρισις τῆς χαρᾶς τοῦ φιλησύχου τῶν Μουσῶν προσάτου μὲ τὴν χαρὰν τοῦ Μενελαοῦ, τοῦ μένεα πνέοντος, καὶ φρονούντος

Αἵματος ἄσαι Ἄρηα ταλαύρινον πολεμιστήν.

Θέλετε ἐπιταχύνει τὰ μέγιστα τὴν ἀνάσασιν τῆς πατρίδος ὑμῶν, εἰάν, ἀντὶ νὰ καταναλίσκητε τὸν πολύτιμον χρόνον εἰς παιδαριώδη ψυχρεύματα, φιλοτιμηθῆτε νὰ εἰσφέρητε εἰς τὸ κοινὸν πραγματικὴν τινα ὠφέλειαν· εἰάν, ἐμπιστεύσαντες τὴν ἀνωτάτην τῆς συμβουλῆς φροντίδα εἰς τοὺς ὀλίγους ἀληθεῖς ὑμῶν Νέστορας, σπουδᾶσῃ ἑκάστος νὰ πολλαπλασιάσῃ τὰ εἰς τὸν γενικὸν ἐξευγενισμόν προσφυῇ μέσα· θέλετε δὲ συνεργήσῃ εἰς τοῦτο, ἂν πρὸς τὸ παρὸν, εὐχαρισθηθῆτε νὰ μεταφέρητε εἰς τὴν γλῶσσαν σας τὰ κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐκδοθέντα καὶ ἐκδιδόμενα περὶ διαφορῶν ὑποθέσεων

κλασσικά σοιχειώδη συντάγματα· ἂν μετ' ἐπιμελείας μεταφράσῃτε τὰ ἀξιολογώτερα τῶν Ἀκαδημιῶν Ἱπομνήματα, καὶ κυρίως ὅσα ἀναπτύσσουσιν τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα, ἀρκούμενοι νὰ ὑποσημειώτε, ὅταν ἡ χρεία τὸ ἀπαιτῇ, ὅσα ἢ ἐξεπίτηδες παρελείφθησαν ἀπὸ τοὺς πατέρας τῶν μεταφραζομένων πονημάτων διὰ τὸ σέβας τῶν σοφῶν, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἀνεγνώσθησαν, ἢ διὰ τὰς προϋποτιθεμένας εἰς τὸ ἔθνος τῶν γνωσὰς ιδέας, ἢ τέλος ὅσα νεώτεροι ἄλλοι ἀνεκάλυψαν. — Καὶ τῶ ὄντι τίς ἐξ ἡμῶν (ὁ λόγος δὲ εἶναι ἐνταῦθα, καθὼς καὶ ἀνωτέρω περὶ τῶν σπουδασῶν νέων) φλογιζόμενος ἀπὸ ἀληθῆ πατρίδος ἔρωτα, καὶ θέλων νὰ βοηθήσῃ τοὺς προτρεπομένους νὰ ρίψωσι τὰ ράκη αὐτῶν ἀδελφούς του, δύναται νὰ φαντασθῇ, εἰ μὲν δι' ἡλίθιον φιλομῖαν δὲν τυφλάττει ὀλοτελῶς, ὅτι θέλει ἐξυφάνει φιλολογικὴν ἢ ἐπισημονικὴν ἐπιτυχέστερα τῶν κατὰ τὴν κοινὴν δόξαν δοκίμων συγγραφῶν; Τίς ἀγνοεῖ ὅτι καὶ αὐτοὶ οὗτοι οἱ μεγάλοι νόες, προτοῦ νὰ συγγράψωσιν ἴδιον, ἐξησκῆθησαν εἰς τὴν μετάφρασιν, καθὼς οἱ προπάτορες ἡμῶν εἰς τὴν ἐπαναλειμμένην ἀντιγραφὴν, φροντίζοντες, ὥς φαίνεται, ἵνα συνοικειωθῶσι πρότερον μὲ τὸν ὀρθὸν τοῦ συλλογίζεσθαι τρόπον, καὶ μὲ τὴν εὐτυχῇ λέξιν ἐκείνων; Ἦθελον δὲ, ἵνα μὴ ψευδῶμεθα τοῦ σκοποῦ ἡμῶν, ὄντων ἐξερημέναν τῆς ἀπαιτουμένης ἐμπειρίας, νὰ ἐρωτῶμεν, πρὶν βᾶψωμεν τὸν κάλαμον, τὴν γνώμην τῶν πεπαιδευμένων καὶ ἐναρέτων ὁμογενῶν, καὶ οἱ τοιοῦτοι, ἂν καὶ ὀλίγοι, δὲν λείπουν βέβαια ἀπὸ τὰς μητροπόλεις τῆς σοφῆς Εὐρώπης. Οἱ εὐρισκόμενοι, παραδείγματός χάριν, εἰς Παρισίους ἔχομεν ἀσφαλεῖς καὶ ἀγαθοὺς ὀδηγούς τὸν φιλόσοργον ἀπάντων πατέρα τὸν σοφὸν Κοραιν, τὸν φίλον Νικολόπουλον, τοῦ ὁποίου ὁ πατριώτισμός, ἡ ἀγαπητὴ μετριοφροσύνη, καὶ τὸ εὐπροσήγορον ἐρίζουσι θαυμαστικῶς περὶ τῶν πρωτείων μὲ τὴν εἰς τὰ φιλολογικὰ δεινότητα. Πειπισμένος, φίλοι ἐκδύται, ὅτι πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ τὸ μέσον τοῦτο δύναται νὰ προάξῃ ἐν τάχει τὸν πολιισμόν ἡμῶν . . . . χαίρετε!

Ἀπὸ Παρισίους τῇ 20. Ἰουνίου.

Ἀθανάσιος Πολίτης.

Ἀ π ὅ τ ῃ σ ι ς .

Ὁ ἀπὸ 19. Αὐγούστου 1817 ἀρ. 29. Φιλελ. Τηλεγράφις περιέχει ἄρθρον τοῦ κυρίου Σκούφου περὶ τῆς διὰ σίχων παραφράσεως τῆς Ὀμήρου Ἰλιάδος παρὰ τοῦ κυρίου Γ. Ρουσιπιάδου, ὅπου γίνεται καὶ ἡ ἀκόλουθος ὑποσημείωσις τοῦ ῥηθέντος Σκούφου:

„Ερωτᾶται, διατὶ ἐν ᾧ ὁ φιλολογικὸς Ἀγγελὸς μας
„λαμβάνει φροντίδα, νὰ μᾶς κηρύττῃ τὰ νέα ποιήματα,
„μὲ ὅσα ἡ φιλολογία τῶν ξένων ἐθνῶν πλουτίζεται καὶ
„ἡμέραν, οὔτε λέξιν καὶ ἀναφέρει περὶ τῶν ἐθνικῶν φι-
„λολογικῶν προϊόντων μας; εἶναι τάχα ἀπὸ περισσεῖαν
„ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΥ; ἐκ παραδρομῆς; ἐξ ἀμελείας ἢ ἐκ κα-
„ταφρονήσεως; βέβαια ἡ ἀπόκρισις δὲν ἀνήκει εἰς ἡ
„μᾶς.“ (!!)

Βέβαια ἡ ἀπόκρισις ἀνήκει εἰς ἡμᾶς, κύριε Σκούφε, καὶ ὅχι εἰς Ἐσᾶς! Ἀλλὰ τί νὰ σ' ἀποκριθῶμεν, ἀφ' οὗ ἡ πρότασις τῆς ἐρωτήσεώς σου αὐτὴ καὶ ἐαυτὴν εἶναι ψευδής; Ἡ πρότασις σου εἶναι, πῶς νὰ μὴ κηρύττωμεν τὴν ἑκδοσιν ἐθνικῶν προϊόντων· ἀλλ' οἱ λοιποὶ ἀναγνῶσαι τῆς ἐφημερίδος μας, παρεκτός τῆς κηρύξεως ἄλλων πολλῶν νεοφανῶν συγγραμμάτων ἀλλοτρίας φιλολογίας, ἀνέγνωσαν καὶ εἰδήσεις νεοφανῶν βιβλίων τῆς σημερινῆς μας φιλολογίας, καὶ καταλόγους τῶν κατὰ καιροὺς ἐν Βιέννῃ καὶ Βενετίᾳ τυπωθέντων βιβλίων, καὶ ὅταν ἀναγνώσῃς καὶ σὺ μὲ περισσοτέραν προσοχὴν τὸν Ἑρμῆν, θέλεις μόνος θαυμάσει, πῶς ἐτέλμησες δημοσίως νὰ κηρύξῃς, ὅτι ὁ Ἑρμῆς οὔτε λέξιν καὶ ἀναφέρει περὶ τῶν ἐθνικῶν φιλολογικῶν προϊόντων μας!

Μήπως ζητεῖ ὁ Κ. Σκούφος μὲ τὴν ἐρώτησίν του νὰ μάθῃ τοὺς λόγους, δι' οὓς ἀνεβάλλαμεν μέχρι τοῦ νῦν εἰς τὸν Ἑρμῆν τὴν κήρυξιν τοῦ, περὶ οὗ ὁ λόγος, ποιήματος; Τούτους, ἂν καὶ περιττοὺς, ὡς προμαντευομένους ἀπὸ τοὺς φρονίμους, ἐπειδὴ τὸ ἔφερεν ἡ περίστασις, ἅς τοὺς εἴπωμεν. Ἐνομίσαμεν καὶ νομίζομεν δύσκολον ἐπιχείρημα τὴν ἀνάλυσιν τῆς παραφράσεως τοιοῦτου θαυμασίου ποιήματος, οἷον εἶναι ἡ Ὀμήρου Ἰλιάς. Ὅτι εἶναι δύσκολον τὸ ἐπιχεῖρη-

μα, μόνος ὁ κύριος Σκουφός δὲν δύναται νὰ τὸ φαντασθῇ· διότι ἀπέδειξε πόσον εὐκολον εἶναι νὰ αἰσθανθῶμεν τὴν ἀξίαν τοῦ πονήματος (ὡς λέγει) ἀπὸ μόνην τὴν βιογραφίαν τοῦ παραφραστοῦ, ἀπὸ μόνην τὴν ἀντιγραφὴν τινῶν ἀποσπασμάτων τοῦ Ἐπιγράμματος καὶ τοῦ Ὕμνου αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα, χωρὶς νὰ μᾶς ἀναφέρῃ οὔτε λέξιν καὶ ἀπὸ τὴν κρινομένην παράφρασιν. Ἀνεβάλλαμεν λοιπὸν τὸν καιρὸν τῆς κηρύξεως, ἐλπίζοντες νὰ λάβωμεν παράτινος τῶν ἀληθῶς πεπαιδευμένων τοῦ Γένους κρίσιν ἀξίαν τῆς παραφράσεως τῶν Ὀμηρικῶν ποιημάτων. Ἐπειδὴ κρίσιν, οἷα εἶναι ἡ τοῦ κυρίου Σκουφοῦ, γέμουσαν δηλαδὴ λέξεων κενῶν, ἐπιφωνημάτων, καὶ σημείων θαυμασικῶν, ἦτον εὐκολον καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς καθένα νὰ γράψῃ. Οἱ λόγοι οὗτοι μᾶς φαίνονται ἰσχυρώτατοι διὰ νὰ καταπείσωσι πάντα τίμιον ἄνθρωπον, ὥστε νὰ μὴν ὑποθέσῃ ἄλλας αἰτίας τῆς σιωπῆς μας. Ὁ καλὸς Σκουφός ὅμως, ἐν ᾧ γελοῖως μᾶς ἐγκαλεῖ διὰ τὴν γενικὴν ἀποσιώπησιν τῶν νεοφανῶν τῆς φιλολογίας μας προϊόντων, τολμηρῶς καὶ εἰρωνεύεται ὑποθέτων αἰτίας καθαπτομένας τοῦ ἡμετέρου χαρακτῆρος· καὶ οὕτως ὄχι πλέον γελοῖως, ἀλλ' ἀναιδῶς καὶ συκοφαντικῶς τολμᾷ νὰ ἐμπαίξῃ εἰς τὴν φιλοπατρίαν μας, τὸ μένον γλυκὺ αἶσθημα, τὸ ὁποῖον καυχώμεθα ὅτι ἔχομεν πρὸς τὴν φίλην ἡμῶν πατρίδα. Δίκαιον ἦτον νὰ ἐρωτήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν καλὸν Σκουφόν, ποῖοι εἶναι οἱ λόγοι του, διὰ τοὺς ὁποῖους περιπαίζει τὸν πατριωτισμὸν μας; Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι ἡ ἀπόκρισίς του θέλει εἶναι καθὼς καὶ ἡ ἐρώτησις τῆς ὑποσημειώσεώς του, τὸν ἀπαλλάττομεν μετὰ χαρᾶς ἀπὸ τὴν ἀμνηχανίαν ταύτην, καὶ τοῦ συμβουλεύομεν εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴν εἰρωνεύεται δημοσίως τὴν τιμὴν τῶν ἀνθρώπων μετὰ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν, μετὰ τὴν ὁποίαν νομίζει ὅτι ἔδωκεν εἰς τὸ κοινὸν ἀνάλυσιν τῆς παραφράσεως τῆς Ἰλιάδος.

Οἱ ἐκδίδεται τοῦ Α. Β.

γνωσθῶν. Ἀπὸ τοὺς πολλοὺς Λατίνους καὶ Γάλλους μεταφρασὰς τοῦ συγγράμματος τούτου, ὅσοι ὄντες ἰατροὶ, ἐνόουν τὴν ὕλην, δὲν εἶχον ἱκανὴν κρίσιν καὶ ἰδέαν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης διὰ νὰ καταλάβωσι καλὰ τὸ κείμενον· ὅσοι δὲ πάλιν ἦσαν μόνον φιλόλογοι, καὶ ὄχι ἰατροὶ, δὲν ἐνόουν τὴν ὕλην· καὶ ἐκ τούτου προέρχεται τὸ νὰ γέμωσιν ἀπὸ λάθῃ ὅλαι αὐταὶ αἱ μεταφράσεις. Ἡ μόνη μεταξὺ τῶν πολλῶν, ἃν καὶ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἱκανῶς ἔλλειπής, ὀλιγώτερον ὅμως ἀπὸ τὰς λοιπὰς, καὶ προκριωτέρα καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν κατὰ τὸ 1787. ἐκδοθεῖσαν μετάφρασιν τοῦ κυρίου Μαγνάνου Βασιλικοῦ Ἰατροῦ, εἶναι ἡ τοῦ Δακίερου. Τοῦ δὲ Κ. Κοραΐ καὶ ἡ μετάφρασις προξενεῖ ἱκανὴν ὠφέλειαν καὶ εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καὶ Κριτικὴν ἐπιστήμην, καὶ αἱ σημειώσεις του δίδουν πολὺ φῶς καὶ σαφήνειαν εἰς ὅλον τὸ σύγγραμμα· ἅπειρα μέρη τοῦ συγγράμματος τούτου καὶ ἐδιόρθωσεν ἐπιθολώτατα καὶ ἐξήγησε καλλιῶς· διὰ τὴν εὐφυΐαν του κρίσιν εἶναι καὶ εἰς τὰς εἰκασίας εὐστοχώτατος, καὶ κατὰ πάντα σαφές· αἱ φιλολογικαὶ του σημειώσεις πολυαριθμοὶ οὔσαι καὶ ἐκλεκταὶ καθιστάνουσι καὶ περιεργον καὶ διδακτικὴν ὅλου τοῦ συγγράμματος τὴν ἀνάγνωσιν. Περὶ δὲ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ λόγου ἀγκυλὰ καὶ μετριοφρονῶν ὁ Κ. Κοραΐς λέγει εἰς τὰ προλεγόμενά του „ὅτι εὐκόλως ὁ ἀναγνώστης θέλει ἐννοήσῃ, ὅτι ὁ μεταφραστὴς εἶναι ἀλλόγλωσσος καὶ ὀλίγον ἐμπειρὸς τῆς Γαλλικῆς γλώσσης“ μὴ ὅλον τοῦτο ὅχι μόνον κἄμμίαν τραχύτητα δὲν ἔχει ὁ λόγος του, ἀλλ' εἶναι καὶ εὐχῆς ἄξιον, ὅτι ὅλοι οἱ πεπαιδευμένοι Γάλλοι, ὅσοι μάλιστα καταγίνονται εἰς τὴν φιλολογίαν, νὰ γράφωσι τίς-σιν καθαρά, ὅσον ὁ σοφὸς Κοραΐς κ. τ. λ.“

Τοῦτο τὸ περίφημον Ἱπποκρατικὸν σύγγραμμα διαίρεται εἰς ἕξ κεφάλαια, ἕξ ἃν τὸ πρῶτον εἶναι εἰσαγωγή, εἰς τὴν ὁποίαν συμβουλευεῖ ὁ Ἱπκ. τὸν ἰατρὸν, ὅστις θέλει νὰ κάμῃ ὀρθῶς ἀναζητήσεις εἰς τὴν Ἱατρικὴν, νὰ ἐνθυμῇ τὰς ὥρας τοῦ χρόνου, ἔπειτα τοὺς ψυχροὺς καὶ θερμοὺς ἀνέμους ἐν γένει, καὶ τοὺς ἐπιχωρίους μερικῶς εἰς πᾶσαν χώραν· πρὸς τούτοις πρέπει νὰ γνωρίσῃ τὰς δυνάμεις τῶν ὑδάτων, ἐπειδὴ καθὼς διαφέρουν κατὰ τὴν γεῦσιν καὶ βαρύτητα, οὕτω καὶ ἡ δυνάμις των εἶναι διαφορετικὴ· ἔπειτα τὴν τοπογραφικὴν θέσιν τῶν πόλεων, ὅπου μέλλει νὰ μεταχειρι-

ἌΝΑΚΗΡΥΞΙΣ.

Περὶ τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς Ἐκδόσεως

ΤΟΥ

ΛΟΓΙΟΥ ἙΡΜΟΥ.

Ὅτι ὁ Λόγιος Ἑρμῆς, ὡς φιλολογικῇ τοῦλάχισον ἐφιμερίς, εἶναι φαινόμενον ἀφέλιμον εἰς τὸ Γένος, τοῦτο δύναται νὰ ἀρνηθῶσι μόνον οἱ μισοκαλοὶ καὶ οἱ φιλάρχαιοι. Τὴν ἐξ αὐτοῦ ἀφέλειαν ἐπιθυμοῦντες νὰ διατηρήσωμεν εἰς τὸ Γένος, ὡς ὄργανα ἡμεῖς τροποντινα, ἀναδεχόμεθα καὶ ἀνακηρύττομεν τὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ ἐρχόμενον ἔτος. Πρὸς τοῦτο δὲ καταφεύγουμεν πάλιν εἰς τὴν φιλογένειαν καὶ φιλοκαλίαν τῶν ὁμογενῶν, καὶ παρακαλοῦμεν διὰ τῆς προθύμου αὐτῶν ἀδράς χρηματικῆς συνδρομῆς, καθὼς μέχρι τοῦδε, οὐτὼ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, νὰ μᾶς συνεργήσωσιν εἰς τὸν εἰρημένον ἐξάπαντος ὄχι βλαβερὸν σκοπὸν, καὶ νὰ βεβαιώσωσι πάλιν τὸν ἔμφυτον αὐτῶν εἰς τὰ καλὰ καὶ ἀφελίμα ἔρωτα, εἰς τὸν ὅποιον καὶ ἄλλα καλὰ καὶ ὁ Λόγιος Ἑρμῆς χρεώσῃ τὴν σύστασιν καὶ τὴν μέχρι τοῦδε διατηρήσιν του, ἐφ' ᾧ καὶ ἐμολογεῖ ἐκ μέρους τοῦ Γένους τὴν προσήκουσαν εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς συνδρομητάς.

Ἄν δὲ ὁ Δ. Ε. ἀπό τινος χρόνου ἔλαβε βελτίωσιν τινα, ἢ ὄχι, τοῦτο ἄς κρίνωσιν ἄλλοι. Ἄν εὕρουν ὅμως μεταβολὴν τινα ἐπὶ τὸ κρεῖττον, ταύτην ἄς μὴν ἀποδώσωσιν εἰς ἡμᾶς ἡμεῖς, καθὼς καὶ ἄλλοτε ἐκηρύξαμεν, οὔτε ἡμεῖς, οὔτε δύναμεθα νὰ εἴμεθα, παρὰ μέσον ἐκδόσεως ἄς τὴν ἀποδώσωσιν εἰς τοὺς Λογίους τοῦ Γένους, ὅσοι, ὅχι μόνον τὸ καθ' ἑαυτοὺς δὲν μένουσιν ἀδιάφοροι εἰς τὰ ἀφορώντα τὸ ἔθνος, ἀλλὰ καὶ συνεισφέρουσιν εἰς αὐτὰ τὸ κατὰ δύναμιν ἐκαστος. Ὁμολογοῦμεν καὶ εἰς αὐτοὺς σήμερον δημοσίως χάριτας, καὶ τοὺς παρακαλοῦμεν νὰ σώζωσι καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὰ αὐτὰ φρονήματα περὶ τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ, νὰ τὸν θεωρῶσιν ὡς κοινὸν κτῆμα, καὶ πρὸς βελτίωσιν αὐτοῦ συνεργάζομενοι, νὰ μᾶς σέλλωσιν, ὅσας εὐκαιροῦν, διατριβὰς καὶ εἰδήσεις ὅποιας διήποτε ὕλης δύνανται καὶ κρίνουσι κοινωφελεῖς.

Ἡ ἐτήσιος τιμὴ μένει ἡ αὐτὴ, δηλ. δέκα φιορίνια εἰς εἰκοσάρια διὰ τοὺς ἐν Βιέννῃ συνδρομητάς, καὶ δέκα διὰ τοὺς εἰς ἄλλα μέρη κατοικοῦντας, ὅπου ἡ Κ. Β. Πόσις ἀναλαμβάνει τὴν μετακόμισιν.

Ἐν Βιέννῃ, 1817. Ὀκτωβρίου 1.

οἱ Ἐκδότες:

Θεόκλητος Φαρμακίδης.
Κωνσταντῖνος Κοκκινάκης.

σθῆ τὴν Ἱατρικὴν, τὰ ὕδατα αὐτῶν, τὴν ποιότητα τῆς γῆς, καὶ τὴν διαίταν τῶν ἐγκατοίκων, διότι ἄν τις ἡξεύρῃ καλῶς ὅλα ταῦτα, ἢ τὰ περισσότερα, θέλει γνωρίσει εὐκόλως καὶ τὰς ἐγχωρίους νόσους, καὶ τὰς κοινὰς εἰς ὅλον τὸν τόπον, ὥς δὲν θέλει ἀπορεῖ μῆτε σφάλλει εἰς τὴν Θεραπείαν τῶν νόσων, ἀλλὰ θέλει δυνηθῆ με τὸν καιρὸν νὰ προβλέψῃ ποῖαι ἀρρώστιαί μέλλουν ν' ἀκολουθήσωσι κοινῶς εἰς τὴν πόλιν κατὰ τὸ θέρους ἢ τὸν χειμῶνα, καὶ τὸν κίνδυνον ἰδιαιτέρως εἰς ἕκαστον, ἐξ αἰτίας τῆς μεταβολῆς τῆς διαίτης. Ὁ Β-πειδῇ, ἡξεύρων τὴν μεταβολὴν τῶν ὥρῶν καὶ τὴν ἀνατολὴν καὶ δύσιν τῶν ἄστρων, καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἕκαστον τούτων γίνεται (α), θέλει δυνηθῆ νὰ προβλέψῃ ὅποιον ἔσεται τὸ ἔτος. Τοιοῦτοτρόπως ἐρευνῶν καὶ προγινώσκων τοὺς καιροὺς θέλει δυνηθῆ νὰ δώσῃ τὴν ὑγίαν εἰς τοὺς νοσοῦντας, καὶ νὰ μετέρχεται ὀρθῶς τὴν τέχνην.

Εἰς τὸ δεύτερον Κεφάλαιον ὁμιλεῖ περὶ τοῦ κλίματος, τὸ ὅποιον παρατηρεῖ τετραπλῶς, κατὰ τὴν διάφορον τοπογραφικὴν θέσιν, καὶ ἃ, τὴν μεσημέρινὴν καὶ ὑγρὰν· σημειοῖ τὴν δύναμιν ταύτης τῆς θέσεως, ὥς πρὸς τὴν ποιότητα τῶν ὑδάτων, τὴν κρᾶσιν τῶν ἐγκατοίκων ἐν γένει, καὶ τὰς ἐπιπολαζούσας νόσους τῶν γυναικῶν, τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν παιδῶν.

β'. Τὴν ἀρκτῶαν καὶ ξηρὰν θέσιν, τῆς ὁποίας παρομοίως διατρέχει ὅλα τὰ ἄρθρα, ὥς εἰς τὴν πρώτην.

γ'. Τὴν πρὸς τὰς ἀνατολάς τοῦ ἡλίου· αὕτη εἶναι ἡ ὑγιεινότερα, ἐπειδὴ ἔχει μετριώτερον τό, τε ψυχρὸς καὶ τὸ θερμόν· ὁμιλεῖ περὶ τῶν αὐτῶν, ὥς ἀνωτέρω, προσθέτων,

---

(α) "Ὅς μὴ νομίσητις ὅτι ὁ Ἰπποκράτης ὑπέπεσεν ἐνταῦθα εἰς ἀστρονομικὰς τερατολογίας. Οἱ παλαιοὶ ἐθεωροῦσαν τοὺς ἀστέρας, ὥς σημεῖα μένον μεταξὺ τῶν διαφορῶν οὐρῶν τοῦ χρόνου, καὶ μόνον ὥς ἔχοντα μετεωρολογικὰ τινα φαινόμενα πρόδρομα, συντροφεύοντα, καὶ ἐπόμενα, τὰ ὅποια κατὰ τὴν πολυχρόνιον πείραν καὶ παρατήρησιν ἐφάνερωναν τὰς μελλούσας χρονικὰς ὥρας. Οὕτω, λέγου χάριν, ὁ Ἀριστοτέλης λέγει περὶ τοῦ Κυνόε, ὅτι ἡ ἀνατολὴ καὶ δύσις τούτου τοῦ ἀστέρος εἶναι, οἷς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπικίνδυνος, διότι ἕκαστη συμβαίνει κατὰ τὴν μεταβολὴν τοῦ χρόνου, ἤγουν ἡ πρώτη τὸ θέρους καὶ ἡ δευτέρα τὸν χειμῶνα. Ἴδε τὴν Γερμανικὴν μετάφρασιν τοῦ Ἰπποκρατικῆς συντάγματος. Σελ. 61.

ὅτι αἱ γυναῖκες αὐτόθι εἶναι ἀρικύμονες καὶ τίκτουσιν εὐκόλως.

δ'. Τὴν πρὸς τὰς δυσμὰς κειμένην, ἣτις εἶναι ἡ νοσερωτέρα, παρατηρεῖ τὰ αὐτά.

Εἰς τὸ τρίτον Κεφ. ὁμιλεῖ περὶ ὑδάτων· διηγεῖται ποῖα εἶναι νοσώδη καὶ ποῖα ὑγιεινότερα, καὶ ὅσα καλὰ ἢ κακὰ ἐξ αὐτῶν προέρχονται, ἐπεὶ δὲ ἔχουν πολλήν τὴν εἰς τὴν ὑγίαν ἐπιρροήν. Καὶ πρῶτον μὲν περὶ τῶν κατὰ γῆν ὑδάτων, τὰ ὅποια διαιρεῖ εἰς ἐλώδη καὶ ῥάσιμα καὶ λιμναῖα· ὁμιλεῖ περὶ τῆς νοσερᾶς φύσεως αὐτῶν εἰς τοὺς ἀνδρας, γυναῖκας, καὶ παῖδας, εἰς νέους ἀνδρας, καὶ γέροντας, δι' ὅλου τοῦ χρόνου ἐν γένει, καὶ μερικῶς δι' ἐκάστης αὐτοῦ ὥρας. Εἰς τὰ ἐκ πετρῶν πηγὰς, τὰ ὅποια ὀνομάζει σκληρά. Εἰς θερμὰ καὶ μεταλλώδη· ταῦτα εἶναι σκληρὰ καὶ καυσώδη, διότι ἀπὸ βίαν τοῦ θερμοῦ γίνονται. Εἰς τὰ ἀπὸ ὑψηλῶν χωρίων καὶ λόφων γενηρῶν· αὐτὰ εἶναι γλυκὰ καὶ λεπτά, ὅθεν καὶ ἄριστα· ὅσα ὁμως εἶναι ἄλυκα καὶ ἀτέραμνα καὶ σκληρὰ εἰς τὸ πίνειν δὲν εἶναι καλὰ, εἶναι μ' ὅλον τοῦτο ἐπιτήδεια εἰς πολλὰς κράσεις καὶ νόσους, περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλεῖ. Τὰ ἄριστα αὐτῶν εἶναι ὅσα ἔχουν τὰς πηγὰς πρὸς τὰς ἀνατολάς τοῦ ἡλίου, δευτεραῖα δὲ τὰ μεταξὺ ἀνατολῆς καὶ δύσεως, καὶ περισσότερο τὰ πρὸς τὴν ἀνατολήν· τρίτα εἶναι τὰ μεταξὺ τῶν δυσμῶν, χειρότερα ὅμως τὰ πρὸς τὸν νότον, καὶ ταῦτα εἰς μὲν τοὺς νοτίους εἶναι πάνυ πονηρὰ, εἰς δὲ τοὺς βορείους ἀμείνω. Διδάσκει τὴν χρῆσιν αὐτῶν. — Περὶ τῶν ὑδροσφαιρικῶν ὑδάτων· διαίρεσις αὐτῶν εἰς ἀπὸ βροχῆς καὶ χιόνος· ἐξηγεῖ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν καὶ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ταῦτα εἶναι ἐλαφρότατα, γλυκύτατα, λεπτότατα καὶ λαμπρότατα, ὅθεν ἐπομένως κάλλιστα· ἐξαιρεῖται ὁμως τὸ ἀπὸ χιόνος καὶ κρυζάλλων νερόν, τὸ ὅποσον δὲν εἶναι καλόν, ἐπεὶ δὲ ὅταν ἀπαξ παγῇ, δὲν καθίσταται πλέον εἰς τὴν προτέραν φύσιν.

Περὶ τῶν ἀπὸ ποταμῶν καὶ λίμνης καὶ μακρυνῶν τόπων· ἐξετάζει τὴν νοσερὰν φύσιν αὐτῶν, τὴν λιθίασιν, τῆς ὁποίας ἐξηγεῖ τὴν ἀρχὴν εἰς τοὺς ἀνδρας, γυναῖκας καὶ παῖδας, τὴν νεφρίτιδα, σραγγουρίαν, ἰσχιάδα καὶ κήλην.

Εἰς τὸ τέταρτον Κεφάλαιον ὁμιλεῖ περὶ τῶν ὥρων, τὰς ὁποίας θεωρεῖ ὡς ὑγιεινάς, ὅταν κατὰ φυσικὸν λόγον ἀλλήλοδιαδέχωνται, ὡς νοσερὰς ὁμως, ὅταν ἀκολουθῶσι διά-

φοραι συζυγίαι αὐτῶν, ἐξ ὧν πηγάζουν αἱ ἐπιδημικαὶ νόσοι. Ἐνταῦθα φέρει παραδείγματα, τοῦ μὲν ἕαρος α. συζυγίαν τὴν βροχεράν καὶ νοτίαν, προηγουμένου ξηροῦ καὶ ἀπαρκτίου χειμῶνος· σημειώνει τὴν ἐπιβροχὴν ταύτης τῆς συζεύξεως εἰς τὰς ἐπομένας τοῦ χρόνου ὥρας, τοῦ θέρους δηλαδὴ καὶ φθεινοπώρου, β. σύζευξιν τὴν ξηρὴν καὶ ψυχρὴν, προηγουμένου νοτίου καὶ θερμῷ χειμῶνος· ἡ νοσερὰ φύσις ταύτης τῆς συζυγίας φαίνεται κατ' ἀρχὰς τοῦ αἵρος καὶ τὸ ἀκόλουθον θέρους.

Τοῦ δὲ θέρους α. σύζευξιν σημειώνει τὴν βροχεράν καὶ νοτίαν, ἐπομένου βροχεροῦ καὶ νοτίου φθεινοπώρου, καὶ δευτέραν τὴν ξηρὴν καὶ ἀπαρκτίαν, ἐπομένου βροχεροῦ καὶ νοτίου φθεινοπώρου· αἱ φύσεις ταύτης τῆς συζυγίας φανερίζονται τὸν ἀκόλουθον χειμῶνα· αὗται δὲ εἶναι εἰς μὲν τὰς ὑγρὰς καὶ φλεγματώδεις κράσεις ὑγίειραι, εἰς δὲ τὴν χολερικὴν πολέμιαι.

Περὶ τῶν ἐπιτολῶν καὶ δύσεων τῶν ἄσρων, καὶ μάλιστα τοῦ Κυνοῦ, ἔπειτα τοῦ Ἀρκτούρου, πρὸς τούτοις περὶ τῆς δύσεως τῶν Πλειάδων, καὶ τῆς μᾶλλον ἢ ἥττον βλαβεραῖς ἐπιβροχῇς εἰς διαφόρους πόλεις, κατὰ τε τὴν θέσιν καὶ τὴν ποιότητα τῶν ὑδάτων αὐτῶν.

Εἰς τὸ πέμπτον Κεφάλαιον ὁμιλεῖ περὶ Ἀσίας καὶ Εὐρώπης, καὶ ἀποδεικνύει πόσον διαφέρουν ἀναμεταξύ των ταῦτα τὰ δύο ἔθνη καθ' ὅλα. „Τὴν Ἀσίην δὴ (λέγει ὁ Ἱπποκράτης) πλείζον, φημί, διαφέρειν τῆς Εὐρώπης εἰς τὰς φύσεις τῶν ζυμπάντων, τῶν τε ἐκ τῆς γῆς φυομένων καὶ τῶν ἀνθρώπων· πολὺ γὰρ καὶ καλλίονα καὶ μέζονα πάντα γίγνεται ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἢτε χώρη τῆς χώρας ἡμερωτέρη, καὶ τὰ ἡθεα τῶν ἀνθρώπων ἡπιώτερα καὶ εὐοργότερα“. ταύτων δὲ αἰτίου εἶναι ἡ κρᾶσις τῶν ὥρων. Παρατηρεῖ τοῦτα τὰ μέρη τοῦ κόσμου παραβάλλων μὲ τὴν Εὐρώπην, κατὰ τὸ κλίμα καὶ τὸ θερμὸν, κατὰ τὰ προϊόντα τῆς γῆς, καὶ κατὰ τὰ ἡθη τῶν ἀνθρώπων· μερικώτερον δὲ ἐξετάζει τὴν μεσαίαν Ἀσίαν, ὅπου αὕτη ἡ σύγκρισις διαφέρει ἔτι μᾶλλον κατὰ τὴν ποιότητα τῆς γῆς, τὰ νερά, καὶ τὰ ἐντρεφόμενα κτήνη (αἰκιακά), κατὰ τοὺς ἀνθρώπους εἴς τε τὸ φυσικὸν καὶ ἠθικόν· τὴν διαφορὰν δὲ ταύτην ἀποδίδει εἰς τὸ κλίμα καὶ τὴν διοίκησιν.

Περὶ δὲ τῶν ἑθνῶν τῶν κατὰ δεξιὰν τῆς Θερικῆς ἀνατο-

λῆς τοῦ ἡλίου μέχρι τῆς Μαιώτιδος λίμνης ὁμιλεῖ ἐν γένει, καὶ μερικῶς συγκρίνων δύο ἔθνη ἀναμεταξύτων, τοὺς Μακροκεφάλους δηλαδὴ καὶ τοὺς κατοίκους ἐν Φάσι.

Ἐπιστρέφει πρὸς τὴν μεσαίαν, Ἀσίαν, καὶ ὁμιλεῖ ἐκτεταμένως περὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ ἠθικοῦ τῶν Ἀσιανῶν καὶ Εὐρωπαίων· τῆς διαφορᾶς δὲ αὐτῆς ἀποδίδει τὴν αἰτίαν εἰς τὴν διαφορὰν τοῦ κλίματος καὶ τῶν νόμων, καὶ τοῦτο ἐπιβεβαιώνει μὲ τὸ παράδειγμα ἐκείνων τῶν Ἀσιανῶν ἔθνων, ἅτινα ὁμοιάζουν μὲ τοὺς Εὐρωπαίους, διότι ὁμοίως αὐτοῖς δεσπόζονται, ἢ διότι εὐρίσκονται ὑπὸ τὸ αὐτὸ πλάτος μὲ τὸ τῶν Εὐρωπαίων.

Εἰς τὸ ἕκτον καὶ τελευταῖον Κεφάλαιον ὁμιλεῖ περὶ Εὐρώπης, καὶ ἐξαιρέτως περὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Σκυθῶν, ἢ Σαυρομάτων, περὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, περὶ τοῦ ἀνδρείου χαρακτῆρος τῶν γυναικῶν, καὶ τῆς ἐπικρατούσης συνηθείας νὰ καίωσι τὸν ἑαυτοῦ μασόν· περὶ τῶν Σκυθῶν ἐν γένει, περὶ τοῦ κλίματος καὶ τῶν ἐγκατοίκων, περὶ τῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν χαρακτήρων αὐτῶν, περὶ τῆς νομαδικῆς ζωῆς των κτλ.

Περὶ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης, τοῦ κλίματος τῆς καὶ τῶν ἐγκατοίκων, οἵτινες διαφέρουσι τῶν Ἀσιανῶν κατὰ τε τὸ φυσικὸν καὶ ἠθικόν· ταύτην δὲ τὴν διαφορὰν ἀποδίδει εἰς τὴν τοῦ κλίματος διαφορὰν, καὶ τῶν τοπικῶν νόμων, καὶ τοῦτο ἐπιβεβαιώνει διὰ τῆς μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Εὐρωπαίων ἠθικῆς καὶ φυσικῆς διαφορᾶς, τῆς ὁποίας αἴτιον νομίζει, τὴν ὄρεινὴν καὶ τραχεῖαν καὶ ὑψηλὴν καὶ ἀνυδροῦν χώραν, καὶ τὴν κοίλην καὶ λειμακώδη, τὰ τε πνιγνῆ καὶ θερμὰ πνεύματα· σημειώνει ὅλων τούτων τὴν εἰς τὸν ἀνθρώπου κατὰ τὸ ἠθικὸν καὶ φυσικὸν ἐπὶ βρῶσιν, καθὰς καὶ τὴν τῆς ὑψηλῆς, ἀνύδρου καὶ ψιλῆς χώρας, τὴν τῆς παχείας, μαλθακῆς καὶ ἐνύδρου, καὶ τὴν τῆς ψιλῆς, ἀνωρύχου καὶ τραχείας κ. τ. λ.

Ἐκ τῶν περιεχομένων συνοπτικῶς ἐν ταύτῃ τῇ ἀναλύσει, φαίνονται τὰ ὅσα ἀξιόλογα καὶ περίεργα ἐμπεριέχει τὸ περὶ αἵρων, ὑδάτων καὶ τόπων σύνταγμα· τὸ ὁποῖον οἱ σοφοὶ κριτικοὶ ἄνδρες τῶν διαφόρων φωτισμένων ἔθνων ἔκριναν ὠφέλιμον καὶ ἀναγκαῖον ὄχι μόνον εἰς τὸν ἱατρὸν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἱστορικόν, κοσμογράφον, καὶ πολιτικόν, διὰ νὰ δανεισθῇ ἕκαστος ἐξ αὐτοῦ τοὺς καυόνας καὶ τὴν βάσιν

τῆς ἐπισήμης του, καθὼς ἔκαμεν ὁ περιδόντος Μοντέσκιος, ὅς τις δὲν ἤθελεν ἀναμφιβόλως ἐλαττώσει πρὸς οὐδὲν τὴν ὑπολιψίν του, ἀνίστως μετα παβήσιās ἐφάνερονε τὴν πηγὴν, ἐξ ἧς ἔλαβε τὴν ιδέαν καὶ βάσιν τοῦ εὐφρεσάτου καὶ ἀξιολογώτατου συγγράμματός του (*L'esprit des Loix*).

Ὅτι ὁ Ἱπποκράτης εἶναι ὁ κάλλιστος ὁδηγὸς εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ τελειοποιήσωσι τὴν τῆς παρατηρήσεως ἱατρικὴν, τὰ καλῆτερα Πανεπισήμια τῆς Εὐρώπης δὲν ἀμφιβάλλουν πλέον. Ἡ ὑγιὺς κρίσις αὐτοῦ καὶ ἐλευθέρα πάσης δεισιδαιμονίας, ἡ καταφρόνισις τοῦ πλούτου, ὁ θερμὸς τῆς ἐλευθερίας ἔρωρ, ἡ ἀποσροφὴ τοῦ μίσους καὶ τοῦ φθόνου, καὶ πάσης ματαίας θεωρίας, καὶ ἡ πολλὴ ὀξύνοια εἰς τὸ νὰ φθάσῃ ἀπὸ ἱστορίας μερικὰς τῶν νόσων εἰς γενικώτερας ιδέας καὶ ἀληθείας ἀφοριστικὰς, ἐπιβεβαιουμένας εἰς τὸ μετέπειτα ἀπὸ τὴν αἰώνιον πείραν· ἰδοὺ τὰ σπάνια προτέρηματα τοῦ δαιμονίου τούτου ἀνδρός, τὰ ὅποια χαρακτηρίζουν τὰ γνήσια συγγράμματά του, καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸ παρὸν, ὃ, που εἴλκυσεν, ἐλκύει, καὶ ἐλκύσει, τὸν θαυμασμόν, τὸ σέβας, καὶ τὴν λατρείαν τῶν σοφῶν ἀνδρῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὰ ταῦτα τὰ ὑψηλὰ πλεονεκτήματα εἰς μὲν τοὺς ἐναρέτους ἐξάπτουν θεῖον ζῆλον καὶ εὐγενικὴν ἀμίλλαν, εἰς δὲ τοὺς κακοήθεις αἰσχροὺς ζηλοτυπίαν καὶ αἰσχροτέρον φθόνον, εὐρέθησαν μὲν πολλοὶ τοῦ Ἱπποκράτους ζηλωταὶ, δὲν ἔλειψαν ὅμως καί τινες φθονεροὶ. τῶν ὁποίων οἱ περιφημότεροι παρὰ τοῖς Ἀρχαίοις ἦτον ὁ Θεσσαλος (οὗτινας τοὺς ὀπαδοὺς ὠνόμαζεν ὁ Γαλινὸς, Θεσσαλείους ὄνους) καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ὁ κατὰ πάντα μιμηθεὶς τὸν Θεσσαλον τοῦ ἀντιερεθιστικοῦ ὁ αἰρεσιάρχης, ὅς τις διὰ νὰ ἐκπλήξῃ τὸν κοινὸν λαόν, καὶ ἐφέλξῃ τὸν θαυμασμόν του καὶ ἔπαινον, διότι ἀνεδείχθη ἄξιος, ὡς αὐτὸς νομίζει, νὰ ἀμαυρώσῃ δόξαν σεραωμένην πρὸ πλείου ἢ 22. ἑκατονταετηρίδων, ἔβαλεν ἐπὶ τούτῳ ὅλας τὰς ἀναπτύξεις τοῦ ἄλλως ὅχι εὐκαταφρονήτου νοός του, διὰ νὰ συνθέσῃ διατριβὴν „*Sur preteso genio d'Ippocrate*“, καὶ διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι τὸ σπάνιον προτέρημα τῆς παρατηρήσεως εἰς τὴν ἱατρικὴν, ἀφ' ὅτου αὕτη ὑπάρχει, μόνον εἰς αὐτὸν ἐδόθη. Ἐπρεπε λοιπὸν κατὰ τὴν φαντασίαν του ὅλοι κεχηνότες νὰ τὸν θαυμάσωσιν ὡς ἀπὸ τρίποδος ὀμιλοῦντα, καὶ νὰ ὑπολάβωσι τὸ σύζημά του περὶ ἀντιερεθιστικοῦ ὡς τὴν φι-

λοσοφικὴν πέτρην· τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως ἦτο πάντῃ διαφο-
ρετικὸν ἀφ' ὅτι ἤλπιζεν, ἐπειδὴ ἀντὶ χειροκροτήσεως καὶ
ὕμνων, ἔλαβεν ἐκσυρισμούς καὶ ὀνειδισμούς, ὥς διακόπ-
των τὸν λόγον ἐξιάσθῃ νὰ καταβῇ ἀπὸ τῆς καθέδρας, ἐπὶ
τῆς ὁποίας τόσον θαυμασίως ἐρητόρευε. Μόνον ὁ σοφὸς με-
ταφραστὴς τοῦ παρόντος Ἱπποκρατικοῦ συντάγματος ἤμπο-
ροῦσε νὰ τὸν γλυτώσῃ ἀπ' αὐτὸν τῆς ἀτιμίας τὸν θρίαμ-
βον, ἀνίσως ἐτύπωνεν ὀλίγους χρόνους πρότερον τὸν σοφὸν
πρόλογόν του καὶ τὰς ἀξιολόγους ὑποσημειώσεις του, διότι
ἤθελε τὸν ἀπαυδῇσαι νὰ ἐπιχειρισθῇ καὶ ἐκτελέσῃ τὸν σκο-
πόν του.

Εἰς τὴν δευτέραν ἔκδοσιν ταύτην λέγει ὁ Κ. Κοραΐς,
ὅτι ἡ συγκαταβατικὴ κρίσις τοῦ Γαλλικοῦ Πανεπιστημίου,
τὸ ὅποιον ἔκρινε τὴν πρώτην ἔκδοσιν ἀξίαν τοῦ προβληθέν-
τος ἀπὸ τὸ Κράτος δεκαετηρικοῦ βραβεῖου, τὸν ὑποχρέωσε
νὰ φροντίσῃ ὀρθωτέραν τῆς πρώτης ἄλλην ἔκδοσιν· ἀλλ' ἐ-
πειδὴ αὕτῃ χρειάζεται μακροτέραν μελέτην, ἔκρινε νὰ ἐκ-
δώσῃ εἰς τὸ μεταξὺ τὸ κείμενον μόνον μὲ τὴν Γαλλικὴν με-
τάφρασιν, εἰς χάριν τῶν ὁμογενῶν νέων, ὅσοι ἀσχολοῦνται
εἰς μάθῃσιν τῆς Ἱατρικῆς· ὁθεν ἐπρόσθεσε καὶ προλεγομέ-
νων σελίδας vs. πρὸς τοὺς σπουδάζοντας τὴν Ἱατρικὴν νέους.
Δι' αὐτῶν κοινοποιεῖ μεγάλου ἱατροῦ συμβουλᾶς, τοῦ Ἱππο-
κράτους. „Εἶναι εὐτυχεῖς (λέγει) ὅσοι νέοι ἔχουσι πρὸ ὀφθαλ-
μῶν λαμπρὰ διαγωγῆς παραδείγματα· ἀλλ', ὅταν ἦναι καὶ
συγγενικὰ, ἡ εὐτυχία γίνεται διπλῇ, ἐπειδὴ αὐξάνει τὴν
ἐλπίδα, νὰ ἐξομοιωθῶσι μὲ μεγάλους ἄνδρας, καὶ ἐμπνέει
τὸν σωτήριον φόδον μὴ φθάσωσιν ἀλλογενεῖς ἄλλοι, καὶ
τῶν ἀρπάσωσιν ἀπὸ τὰς χεῖρας, ὡς διαδόχων ἀναξίων, τό-
σον πολύτιμον κληρονομίαν“. Ὁμιλεῖ ἔπειτα διεξοδικῶς πε-
ρὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Ἱπποκράτους, τὸ ἑποῖον τοῦτο τεμά-
χιον εὐρίσκεται ὅλον εἰς τὸν Α. Β. 1817. ἀριθ. ια. ὑπὸ τὸ
ἄρθρον: Παρατηρήσεις εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας Ἀγυρ-
τείας ἐκ τῶν προλεγομένων πρὸς τοὺς νέους ἱατροὺς Ἑλλη-
νας· ἀπὸ σελ. 240. μέχρι 251. Μετέπειτα ἐξακολουθεῖ τοιου-
τοτρόπως. „Ἡ ἀρετὴ ἀπ' ὀντινα ἐνεργῇται, εὐρίσκει πάντο-
τε τὸν ἄξιον αὐτῆς ἐπαινον· ἀλλ', ὅταν τις τὴν ἐνεργῇ μὲ
καταφρόνησιν παντὸς ἄλλου κέρδους, ὅτι δὲν ἔχει κεφάλ-
αιον τὴν ἀρετὴν, ὅταν σκοπὸν αὐτῆς ἄλλον δὲν ἔχῃ, πα-